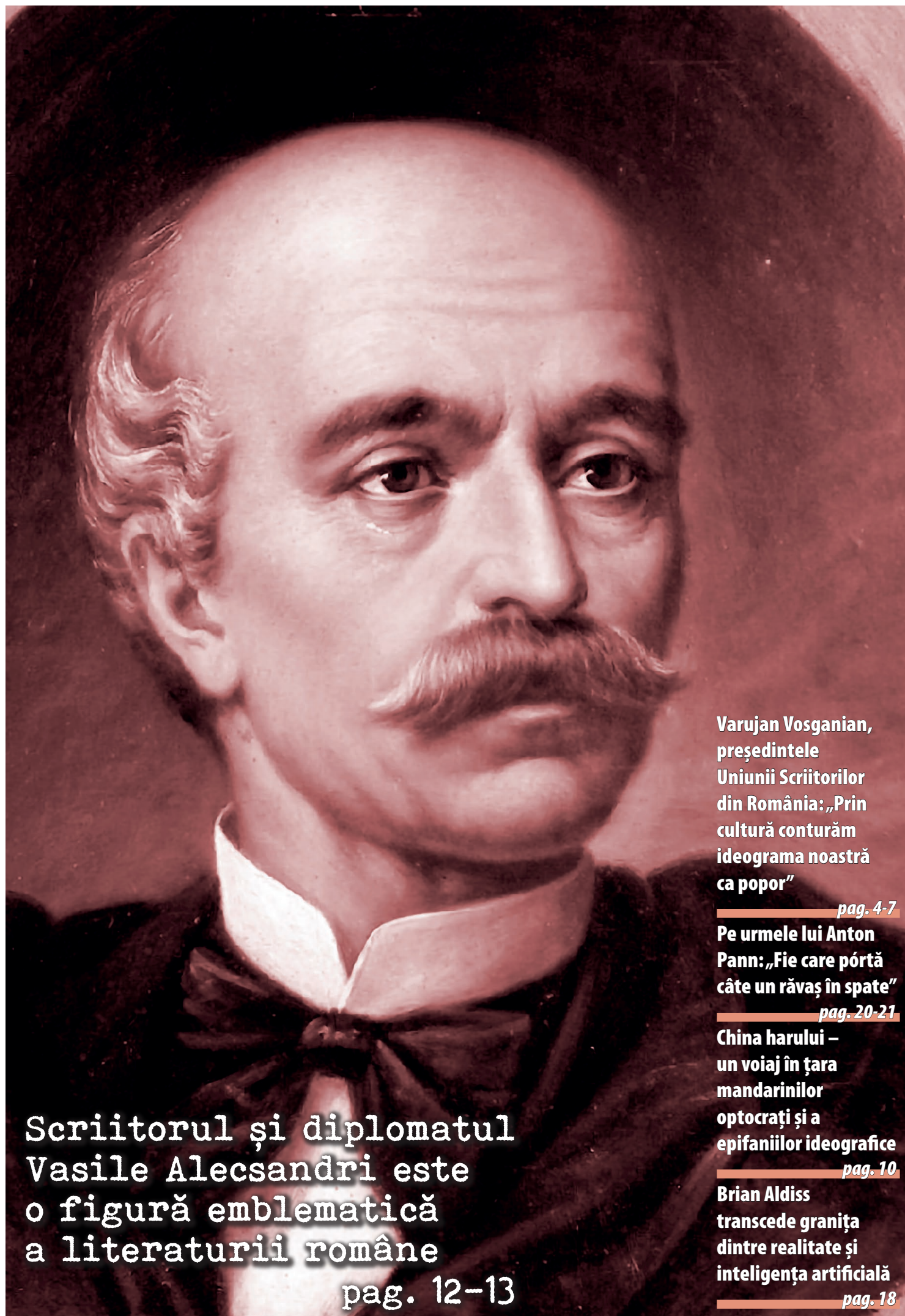

Literatorul

Primăria
Capitalei

Revistă fondată în 1880 de Alexandru Macedonski ■ Ediție nouă, Nr. 10 / septembrie 2024 ■ Exemplar gratuit

Varujan Vosganian,
președintele
Uniunii Scriitorilor
din România: „Prin
cultură conturăm
ideograma noastră
ca popor”

pag. 4-7

Pe urmele lui Anton
Pann: „Fie care poartă
câte un răvaș în spate”

pag. 20-21

China harului –
un voiaj în țara
mandarinilor
optocrați și a
epifaniilor ideografice

pag. 10

Brian Aldiss
transcede granița
dintre realitate și
inteligenta artificială

pag. 18

Scriitorul și diplomatul
Vasile Alecsandri este
o figură emblematică
a literaturii române

pag. 12-13

Întreaga echipă s-a pus în slujba textului cu gândul de a-i respecta dimensiunea suprarrealistă, de a o aduce la o expresie teatrală cât mai simplă și mai accesibilă publicului.

 YouTube
teatrul dramaturgilor romani

A scrie sau a nu scrie...

Text: Elena Boholț

Satira și critica din presa românească sunt veșmintele ce caracterizează cel mai bine pamfletul. Am citit de nenumărate ori pamfletele scrise de gazetarul Tudor Octavian și de fiecare dată am zâmbit cu aceeași satisfacție. Da, scrisul este o artă care nu este la îndemâna oricui, mai ales că diferența dintre a scrie și a vorbi este ca de la cer la pământ. Spun asta pentru că scriitorii au răsărit mai ceva decât ciupercile după ploaie, iar a tipări o carte a devenit mai mult o problemă pecuniară și oricât de

netalentat ai fi, dacă dispui de resursele necesare, gata, primești acasă câteva volume pe care apare tipărit numele tău. Mă refer aici la o anumită categorie de scriitori, nu la numele recunoscute și apreciate ale literaturii. Deunăzi, mergeam cu trenul la Ploiești, iar un tânăr la vreo 30 de ani conversa cu o domnișoară despre pasiunea sa de a scrie. „Ce frumos!” m-am gândit eu. Fără să stea pe gânduri, el scoate dintr-o geantă de voiaj un mic volum de poezii, o întreabă pe domnișoară cum se numește și îi oferă cartea cu autograf. Ea deschide la întâmplare și remarcă că pe măsură ce

citește câteva pagini, i se întunecă privirea. Conșternată, mă privește două secunde, apoi înapoiază darul primit. Insistențele lui au fost zadarnice. S-a simțit ofensat și s-a mutat pe alt loc. Ce citise domnișoara? Am aflat pentru că nu m-am putut abține

să o întreb: o înșiruire de trivialități. Fără comentarii! Întâmplarea îmi întărește ideea că nu se mai pune preț pe discernământul cultural, ci doar pe cel comercial. Uite așa, ne-am trezit pe piață cu o grămadă de autori noi, iar cititorii cumpără cărțile ca la ruletă.

O nouă afirmare în lumea literară: **Simona Goșu**

Text: Milena Ispas

Sursa foto: culturaladuba.ro

Simona Goșu este o nouă voce feminină care s-a făcut auzită pe piața editorială românească. Născută în 1976, la București, Simona Goșu este traducătoare și prozatoare. A debutat în 2020, cu volumul de proză scurtă „Fragil”, care în 2021 a fost distins cu trei premii literare: „Premiul revistei Observator cultural pentru Debut”; „Premiul liceenilor pentru cea mai îndrăgită

carte, FILIT”; „Premiul Sofia Nădejde pentru Literatură Scrisă de Femei”, la secțiunea Debut-Proză. Cele 20 de povestiri ale volumului său au surprins prin adresa directă, din care transpar emoțiile personajelor sale, ce te poartă cu gândul în timp de la propria copilărie, la cea a copiilor noștri. Dialogurile sunt conversații deschise despre subiecte cotidiene, care nu țin cont de vârstă și nu emit judecăți de valoare. După acest debut răsunător, scriitoarea a publicat

romanul „Stela”, „un roman convingător, care demonstrează – pentru cine se mai îndoaie – forța epică, pricepera literară și acuitatea socială ale prozatoarei. Cu Stela, Simona Goșu ne propune un roman format din multe cercuri concentrice, de la cel mai mic, al vieții de familie a protagonistei, trecând prin cel al unei comunități middle-class bucureștene, până la cel mai mare, al societății românești contemporane. În centrul tuturor acestora stă însă Stela, o femeie

specială și recognoscibilă în același timp, pe care o poți admira sau o poți detesta, dar pe care mai mult ca sigur nu o vei uita”, după cum a apreciat Victor Cobuz, jurnalist cultural și redactor la revista „Observator cultural”.

REDACȚIA

RAMONA IOANA MEZEI,
director Revista Literatorul,
director general Biblioteca
Metropolitană București

ELENA BOHOLȚ, redactor-șef

MILENA ISPAS, redactor

MIHNEA MIHĂIȚĂ, redactor

CARMEN ȘTEFAN, redactor

DAN CĂLIMAN, fotoreporter

COSMIN MEIȚOIU, fotoreporter

TOMA BOHOLȚ, corector

CODRUȚ RADU, grafician

Revista „Literatorul”
este o publicație aflată
sub egida Bibliotecii
Metropolitane București

ISSN 1220-5583,

ISSN-L 1220-5583

Revista „Literatorul”
se distribuie gratuit

Tipar: BRANDART SRL

Varujan Vosganian,

președintele Uniunii Scriitorilor din România:

Ales în iunie 2024, scriitorul Varujan Vosganian este noul președinte al Uniunii Scriitorilor din România

Text: Elena Boholț

Foto: Arhiva personală

Varujan Vosganian

Cultura, această cetate a minții și a spiritului, este fundamentul unei societăți moderne, în care literatura este istoria ce dăinuie. Despre importanța creatorului de cultură în societatea românească și despre rolul tinerilor scriitori, ne vorbește președintele Uniunii Scriitorilor din România (USR) Varujan Vosganian. Ales în funcția de președinte al USR, la finele lunii

iunie 2024, scriitorul Varujan Vosganian spunea că: „Gândurile cu care îmi încep mandatul au fost prefigurate în programul pe care l-am prezentat în debutul candidaturii mele, care avea ca punct central reșezarea rolului scriitorului în societatea românească. Scriitorii sunt printre cei care au construit, practic, România modernă în secolul al XIX-lea, care au făcut școli naționale în perioada interbelică și care au ținut piept spațiului concentraționar în perioada comunistă. Iar în anii '90

foarte mulți scriitori s-au implicat în spațiul politic și civic, fără să reușească să transforme tranziția într-un proces esențialmente cultural. Cred că scriitorul român trebuie să se reîntoarcă în cetate, mai ales în momente tulburi ca acestea”. Născut pe 25 iulie 1958, la Craiova, Varujan Vosganian este doctor în economie, absolvent al Facultății de Matematică, om politic și scriitor român de origine armeană, care a excelat în toate domeniile de activitate. A publicat atât poezie, cât și

proză, iar cărțile sale au fost traduse în peste 20 de limbi. Întrebat ce rezonază mai bine cu stilul său de a scrie, proza sau poezia, scriitorul Varujan Vosganian mărturisește în interviul acordat revistei „Literatură” că atunci când „poetul intră în impas, prozatorul naște o poveste, iar când prozatorul intră în impas, poetul îi sare în ajutor”. Volumele sale au fost premiate sau nominalizate la premii importante în țară și în străinătate, dar a primit și numeroase premii de excelență și distincții

„Prin cultură conturăm ideograma noastră ca popor”

acordate pentru contribuțiile sale în mediul economic și universitar românesc.

În primul rând, vă felicit pentru alegerea în funcția de președinte al Uniunii Scriitorilor din România. Am citit declarațiile dumneavoastră pe care le-ați rostit cu prilejul alegerii în funcție. Este un nou început pentru Uniune și recunosc că am fost încântată de faptul că vă doriți ca scriitorii să se implice mai mult în societate. Care sunt primii pași în acest sens?

Programul meu de candidatură poate fi consultat pe domeniul uniuneascriitorilor.ro. Am desfășurat, după ce am devenit președinte al USR, programul pe obiective așezate pe orizonturi de timp. Această desfășurare a programului va fi utilă când, anual, echipa executivă o să prezinte Consiliului USR stadiul îndeplinirii lui. Dintre obiectivele cu orizont de timp imediat se numără atragerea tinerilor în Uniunea Scriitorilor. Îmi manifest speranța ca la prezentarea, de la sfârșitul anului, a listei noilor membri agreeți de Comisia de validare, tânără generație să fie în mod consistent reprezentată.

directoare? Pe cine doriți să coopțați în crearea strategiei?

Ministerul Culturii elaborează, la fiecare trei ani, un Plan Strategic Instituțional, însă, e drept, fără consultarea Uniunilor de Creatori. De fapt, e un plan al ministerului, nu o strategie culturală. Ea are limitele birocrăției și finanțării de care ministerul dispune. O strategie pentru cultură presupune o viziune mai largă, o finanțare mai amplă și un orizont de timp mai îndelungat. E vorba, întâi de toate, de locul culturii în societate, ceea ce nu poate fi cuprins într-o strategie ministerială. De locul artistului în cadrul comunității. De rolul statului în susținerea și promovarea culturii. De intrarea scriitorului în conștiința publică prin intermediul manualelor. De rolul achizițiilor publice în toate artele, de la achizițiile de carte pentru biblioteci până la sculptura monumentală comandată de autoritățile locale pentru piețele publice. De intervenția statului în echilibrarea raportului dintre creația

străină și cea autohtonă pe piața culturală românească, dar și a celui dintre importul și exportul de cultură. E vorba, în esență, de respectarea statutului creatorului de cultură în societate.

Este pentru prima oară, după foarte mult timp, când de la simple declarații, aud că cineva face ceva concret pentru o mai bună cunoaștere a identității și demnității naționale. Îmi este foarte clar că degradarea identității naționale poate fi oprită doar prin cultivarea culturii naționale, a credinței și a tradițiilor. Aveți în vedere includerea în viitoarea strategie culturală și proiecte pentru afirmarea identității naționale?

O strategie culturală pornește de la identitatea culturală, ca o matrice întemeietoare, și are ca scop aceeași identitate națională, ca ideogramă, expresie a solidarității, a comuniunii dintre români. Identitatea națională este, așadar, la ambele capete ale unei strategii culturale, ceea ce nu înseamnă că actul de cultură trebuie să aibă de predilecție tematici

Varujan Vosganian este și președintele uneia dintre cele mai vechi comunități armenesti ale diasporei, Uniunea Armenilor din România

Respectarea statutului creatorului de cultură în societate se va regăsi în strategia culturală pe care o va elabora președinteleUSR

naționale. El, însă, trebuie să exprime neliniștile, dezamăgirile și nădejtile noastre, să aibă o bună cunoaștere a tradiției pe care, organic, să o aducă în actualitate și să o proiecteze în viitor, să cunoască traumele noastre ca popor și să ofere, prin actul artistic, șansa lecuirii, să ofere dominanta estetică, în fața unui eticism tezigist etc. Când am spus că prin cultură conturăm ideograma noastră ca popor, asta este o bună sintagmă pentru ceea ce cultura trebuie să fie: o reflectare sintetică, expresivă a ceea ce suntem.

În România există un număr important de tineri care cochetează cu scrisul, iar unii dintre aceștia sunt chiar talentați. Ați spus că ați propus câteva modalități prin care tinerii să poată accede mai ușor în USR. Despre ce proceduri este vorba?

Am contactat deja câțiva tineri care, fiind laureați ai Premiului Național pentru

Debut, aveau dreptul să devină membri USR. Cred că am reușit să-i conving să o facă. Am alcătuit juriul pentru premiul pentru debut la Cartea Românească, urmând ca laureații, un poet și un prozator, să devină membri. Din juriu fac parte și câțiva critici foarte tineri. Am identificat câțiva reprezentanți valoroși ai tinerei generații de critici literari, proaspeți absolvenți de filologie, cărora le vom oferi spații în paginile revistelor noastre. Criticii tineri sunt o punte către literatura tânără. Există acum, în mai multe filiale, preocupări similare. Mă bucur că inițiativele noastre găsesc ecou printre ei.

Aș vrea să vorbim puțin și despre Gala Premiilor Uniunii Scriitorilor din România pentru anul editorial 2023. Premiul pentru „Poezie” a fost atribuit scriitorului Ion Mureșan, pentru volumul „Introducere în Poezie”, tipărit de Editura Charmides, iar scriitorul Adrian G. Romila a

primit premiul pentru „Proză”, pentru „Acasă, departe”, Editura Polirom. Ne puteți spune ceva despre cei doi scriitori?

Ce-aș putea adăuga față de elogiul făcut de Juriu? Ion Mureșan este unul dintre marii poeți nu doar ai generației sale, așa numita generație '80, dar și ai literaturii postbelice, iar Adrian G. Romila este un reprezentant promițător al tinerei generații. De altfel, prefigurând acest premiu, Uniunea Scriitorilor, în parteneriat cu Uniunea Armenilor, i-a oferit lui Adrian G. Romila Premiul pentru Critică Garabet Ibrăileanu. De data asta, el a fost premiat ca romancier și pe bună dreptate.

Există strategii de promovare a creațiilor membrilor USR? Cum îi ajută Uniunea în mod special pe tinerii scriitori?

Pentru tinerii scriitori propunem o seamă de deschideri literare, cum ar fi spații în paginile revistelor noastre,

concursuri de debut cu publicarea manuscriselor celor mai merituoase, includerea tinerilor critici în juriile literare, prezența în lecturile publice și în Galele anuale, invitarea la colocviile de critică, proză și poezie etc.

Majoritatea scriitorilor se plâng de faptul că nu pot avea un control asupra volumelor vândute direct de către edituri, ori prin intermediul librăriilor fizice și online. V-ați gândit și la o modalitate prin care scriitorii să fie protejați și din acest punct de vedere?

E nevoie de îmbunătățirea relației dintre editor și autor și prima cale de a face acest lucru este prin îmbunătățirea administrării timbrului literar. În sensul unei mai bune și eficiente colectări a taxei de Timbru, îmi propun să recurg la serviciile unei firme specializate pe care să o cointeresez printr-un procent din colectări. Aceasta presupune și încheierea unui

parteneriat cu ANAF. În acest fel vom putea cunoaște mai bine și stadiul vânzărilor.

Nichita Stănescu spunea că „un scriitor este un cititor care îi citește pe cititori”. Scriitorului Vosganian ce categorii de cititori îi place să citească?

Cred că de la Revoluție încoace am interacționat prin dialog sau măcar printr-o strângere de mână, cu sute de mii de români. Fiecare nouă „carte” de acest fel, adică un suflet gata să fie citit, e de nerefuzat, sigur că nu toate îți oferă aceeași satisfacție. Sunt cititori (cum îi numiți dvs.) pe care nu-i interesează decât să-și exprime părerile, fără să iasă din ale lor, pe astfel de cititori nu-mi place să-i citesc. Ca și pe cei care își fac o satisfacție din a insulta, crezând că sudalma și vociferarea țin loc de adevăr. Îmi plac interlocutorii sinceri, pregătiți să se facă înțeleși și dispuși să înțeleagă. Biblioteca poporului român are, printre cei care se perindă, asemenea cititori.

Sunteți membru al Filialei București – Poezie. Vă mai amintiți care a fost prima poezie scrisă? La ce vârstă?

Prima poezie am scris-o în școala primară, era ceva între Vasile Cârlova și Vasile Alecsandri. Iar debutul meu s-a produs în revista „Licăriri” a Liceului Al. I. Cuza, când eram, cred, prin clasa a X-a, cu versuri purtând ecouri din Blaga. În presa națională am debutat în revista Flacăra, la Poșta redacției, îngrijită de poetul Geo Dumitrescu.

Ce rezonază mai bine cu stilul dumneavoastră de a scrie, proza sau poezia?

Fiecare își are timpul și starea ei. Când poetul intră în impas, prozatorul naște o poveste, iar când prozatorul intră în impas, poetul îi sare în ajutor. În curând, îmi va apărea un volum de poeme în proză care exprimă stilul

meu, de a include narațiuni în poezie și de a povesti poetic. Adică, sunt și una, și alta.

Cum ați început să scrieți? A existat vreo persoană care v-a susținut și v-a îndrumat pe această cale?

Am început să scriu pe la 8 ani. N-am avut un îndrumător până în studenție. Atunci l-am întâlnit pe Mircea Ciobanu, mare poet, romancier și editor. El a fost mentorul meu, cu el am citit Biblia ca pe un poem în proză, el a fost lectorul de carte pentru primul meu volum.

Cu fiecare carte pe care o aștern pe hârtie scriitorii pot

spune că au un nou început, așa că doresc să vă întreb către ce nou orizont vă îndreptați acum?

Pestre o lună-două o să apară, la Editura Ararat, o antologie a poeziilor mele despre armeni, care se va numi „Elogiu alor mei”. Apoi, la Editura Junimea, volumul „150 de Proeme”, despre care am amintit deja. Încep un roman, de obicei un roman îmi ia cam un an-doi de scris și încă un an de priticat.

Dumneavoastră v-ați gândit vreodată că ați dori să ajungeți scriitor? Când erați copil ce meserie vă imaginați că veți avea peste ... ani?

Am vrut mereu să fiu scriitor. N-am oferit acestei dorințe timpul pe care îl merita.

Fericirea nu poate fi cumpărată, dar o carte care îți aduce fericirea, da. Îmi puteți spune câteva titluri de cărți care v-au făcut fericit?

În copilărie „Fram, ursul polar”. Apoi, în liceu, Kafka și Camus. În timp, romanele rusești ale secolului al nouăsprezecelea și cele latino-americeane ale secolului al douăzecilea, Thomas Mann, Herman Hesse. La noi Arghezi, Blaga, Barbu, Nichita, Mazilescu. Roman Gary. Mulți alții.

La Editura Ararat va apărea în curând „Elogiu alor mei”, o antologie a poeziilor despre armeni

Sărbătorește Bucureștiul la BMB

Text: Ramona Mezei

Mihnea Mihăiță

Carmen Ștefan

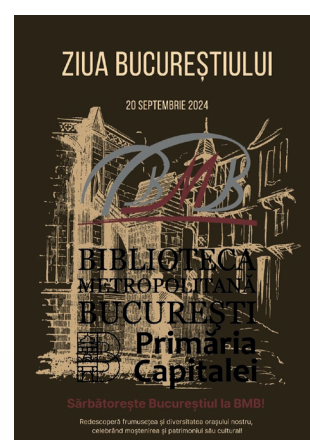
Foto: Biblioteca

Metropolitană București

Pe 20 septembrie, data la care se împlinesc 565 de ani de la prima atestare documentară a Bucureștiului, orașul poartă straie de sărbătoare încărcate cu activități ce pun în valoare istoria și cultura Capitalei într-o viziune unică, marcată de Biblioteca Metropolitană București (BMB). Unul dintre punctele de atracție

va fi expoziția outdoor și indoor „File de București – mărturii vizuale și documentare”, organizată la Sediul Central „Mihail Sadoveanu”, care va prezenta imagini inedite din arhiva Bibliotecii Sinodului și documente unice, de o valoare deosebită, de la CNSAS. Expoziția va oferi o privire detaliată asupra evoluției

arhitecturale, a evenimentelor și personalităților care au marcat istoria orașului. Artiștii „Operei la Bibliotecă” – sopranele Daniela Ciocia și Stephanie Radu, tenorul Alin Stoica, acompaniați de pianistul Cosmin Pătrana – ne vor încânta cu melodii dedicate Bucureștiului, moment prezentat de actorul Alexandru Nedelcu. Totodată, cei mai mici dintre iubitorii bibliotecii se vor bucura de un spectacol al Teatrului de Păpuși Licurici, în prezența managerului BMB Ramona Ioana Mezei, care va modera acest eveniment. Prin activități inedite, de Ziua Bucureștiului spiritul și tradițiile orașului vor fi prezente și în alte filiale ale BMB, la care bucureștenii sunt invitați să se implice activ pentru a redescoperi frumusețea și diversitatea culturală a orașului nostru.

Atelierele de creație și lectură au pus accent pe dezvoltarea personalității copiilor

s-a încheiat cu un spectacol susținut de Teatrul de păpuși Licurici, al BMB. Proiectele BMB s-au desfășurat după un „algoritm” fix, cum ar fi „BiblioVacanța 2024”, care și-a făcut simțită prezența din prima zi de vacanță. În această vară, zeci de bucureșteni s-au relaxat în toate filialele bibliotecii și au participat la atelierele de creație sau la „Ora de povești”.

Biblioteca la firul ierbii

Copiii care și-au petrecut vacanța în București s-au bucurat de „Biblioteca la firul ierbii”, unde cei mici s-au implicat în multe activități cultural-educative. Astfel, Parcul Drumul Taberei din Sectorul 6 a găzduit o parte dintre evenimente desfășurate în parteneriat cu Primăria Sectorului 6: ateliere de lectură și de creație, o reprezentație a Teatrului de Păpuși Licurici. Alături de Proedus și Arcub, BMB a participat și la manifestările proiectului „Străzi deschise”, aflat sub egida Primăriei Municipiului

O vară fierbinte cu activități marca BMB

Așa cum v-am obișnuit, vara a fost încărcată cu o serie de evenimente cultural-educative destinate atât celor mici, cât și celor mari. Debutul evenimentelor a avut loc la Sediul Central „Mihail Sadoveanu”, chiar pe 1 iunie, când bibliotecarii au citit povești și ghicitori celor mici. Întâlnirea a continuat cu un moment artistic de balet și operă pentru copii, face-painting și jocuri amuzante, iar seara

Artoteca BMB a fost gazda a numeroase expoziții de pictură și sculptură

București, derulat în toate sectoarele Capitalei. Atelierele de creație și lectură au pus accent pe dezvoltarea personalității copiilor, ei fiind încurajați să își facă un permis de bibliotecă gratuit. În cadrul acestui proiect de succes, copiii au descoperit fascinantă lumea a cărților și a bibliotecii.

Simezele bibliotecii 2024, evenimentul lunii august

În perioada 29 iulie – 30 august, la Artoteca BMB a putut fi admirată expoziția „Carmen Poenaru & Carmen Chițan/pictură & sculptură”. Evenimentul a fost organizat de BMB prin Direcția Cultură, Învățământ, Turism a Primăriei Municipiului București, în parteneriat cu Uniunea Artiștilor Plastici din România (UAPR). „Carmen Poenaru e printre puținii artiști contemporani români care știu că pictura nu e bună decât dacă trimite dincolo de propria ei limită”, a apreciat criticul de artă Maria Bilașevschi.

O experiență culturală unică

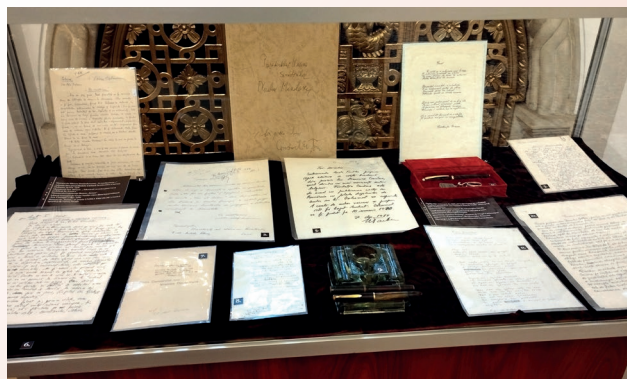
Concertul extraordinar de pian „Conectează lumea”, susținut de pianista japoneză Hiroko Minakami, acompaniată de celebrul maestru flautist Liu-Wei, a fost o experiență culturală unică, care a avut loc la Sediul Central al BMB „Mihail Sadoveanu”. Îmbinarea originală a acordurilor clasice cu cele moderne a stârnit ropote de aplauze din partea auditoriului. Artistă de renume internațional, Hiroko Minakami a creat o armonie subtilă între cele două laturi culturale, reprezentate de compoziții originale, muzică clasică, tango și muzică lăutărească. Ea este absolventă a Conservatorului din Viena și a Academiei de Muzică Musashino din Tokio și a susținut peste 3.000 de concerte în Asia și Europa. Recitalul pianistei a încununat proiectul „Opera la bibliotecă”, o veritabilă revelație a acordurilor verii, oferit de BMB într-un cadru cultural deosebit.

Un omagiu pentru Ziua Limbii Române

Pe 30 august, a fost organizat un eveniment special dedicat Zilei Limbii Române, un moment de reflecție asupra graiului românesc scris și vorbit. În semn de omagiu, BMB a adus în fața bucureștenilor o expoziție ce cuprinde 850 de stilouri produse în România, dar și manuscrise rare ale unor mari scriitori români: Emil Gărlăanu, Cezar Petrescu, Tudor Arghezi, Tudor Vianu, Zaharia Stancu, Nina Cassian, Nichita Stănescu etc. Stilourile românești fac parte din „Colecția Petre Crăciun” și au aparținut sau au fost

folosite de mari scriitori sau personalități, precum Regele Mihai I, Nicolae Manolescu, Alex Ștefănescu, Ana Blandiana, Mihai Cimpoi, Spiridon Vagheli, Nicolae Dabija, Ion Cristoiu, Ion Iliescu, Emil Constantinescu, Traian Băsescu, Petre Roman, Nicolae Ceaușescu etc. Istoric și scriitor de literatură pentru copii, Petre Crăciun este preocupat de recuperarea trecutului, atât a instrumentelor de scris, cât și a manuscriselor vechi. Grație unor cercetări de câțiva ani, în anul 2022 Petre Crăciun a publicat un volum unic în peisajul editorial românesc: „Istoria și catalogul stilourilor românești”, Editura Zorio.

Biblioteca Metropolitană București este o rețea de biblioteci publice, aflată sub patronajul Primăriei Municipiului București, care facilitează accesul la informare și lectură, prin serviciul gratuit de împrumut la domiciliu. Prin complexitatea ofertei culturale pe care o pune la dispoziția publicului în filialele sale răspândite în toate sectoarele Bucureștiului, BMB contribuie activ la îmbunătățirea calității vieții membrilor comunității.

China harului – un voiaj în țara mandarinilor optocrați și a epifaniilor ideografice

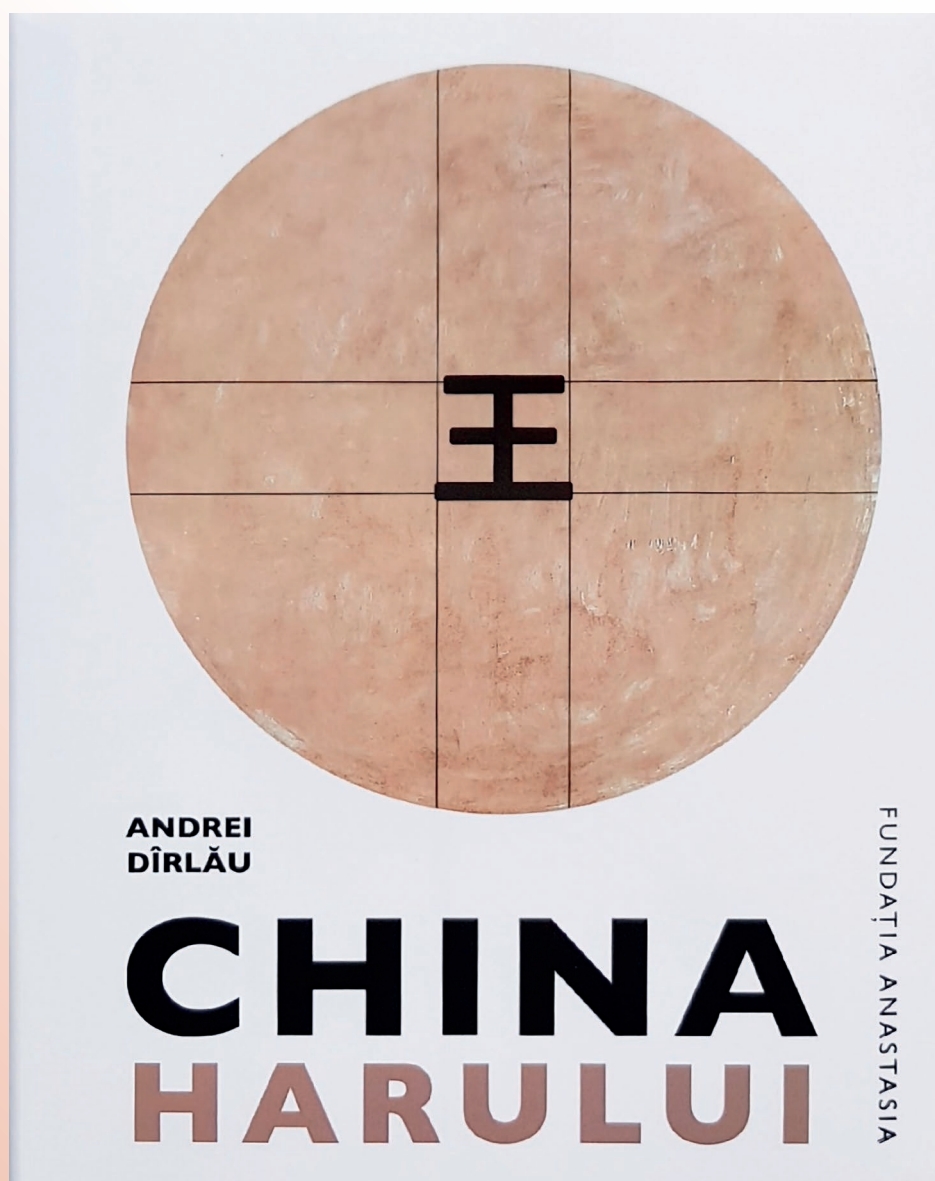
Text: Elena Boholt

Monumentalul volum „China harului” al lui Andrei Dîrlău, lucrare interdisciplinară (istoria culturii și a ideilor, religii comparate, sinologie, filosofia religiilor, literatură comparată), invită cititorul la o călătorie în profunzimea universului cultural chinez, în dimensiunea sa mitico-religioasă, privit prin ochii protagoniștilor contactelor succesive dintre lumea chineză și cea creștină: misionarii ajunși în China din Siria (sec. 7-13), catolici franciscani și iezuiți (sec. 13-18), anglicani, ortodocși. Cartea oferă prima dată cititorilor români o amplă panoramă istorică a primelor interacțiuni dintre ele. E totodată povestea uneia din-

tre cele mai frumoase aventuri ale spiritului din istoria umanității: epopeea întâlnirii a două mari civilizații care au evoluat, câteva milenii, independent una de alta. O miză a cărții este sincronizarea culturii române cu etapele parcurse de sinologie în secolele trecute, despre care la noi s-a publicat puțin. Dacă în domeniul sinologiei s-a scris puțin în literatura teologică română comparativ cu avalanșa de cărți publicate în lume, cercetarea religioasă e la noi tangențială în domeniu, „China harului” umple o lacună în bibliografia românească. E de subliniat originalitatea ei prin elemente de analiză personală. Autorul a conceput o cercetare vastă, inclusiv în teologia religiilor

și teologie comparată – discipline noi în România pentru care pledează autorul în această carte remarcabilă din toate punctele de vedere, prin extensie, bibliografia solidă și subiectele abordate, începând cu cercetarea monoteismului chinez arhaic din antica tradiție Ru-istă. Alt element original al lucrării, remarcat de maestrul academician iconar Sorin Dumitrescu, este viziunea inedită despre iconism. Spune autorul: „La temelia Chinei este o semioză sacră, model arhetipal sau cod exemplar ce consacră o origine mitică a poporului chinez, codificând o anume relație a lui cu divinitatea. Această semioză exemplară traversează întreaga cultură chineză, ce stă sub sem-

nul fulgurantului grafem, al oximoronice hieroglifice înscrise de divinitate în trupul unei muritoare prin zămislirea lui Fu Xi – legendarul inventator al scrisului și autor al Yi Jing-ului.” Andrei Dîrlău este cercetător, teolog, scriitor, licențiat în anglistică (lucrarea „A dream of golden mansions: intimations of eternity in Blake and Eminescu”) și teologie (doctrină și cultură, dizertația „Viziunea Părintelui Galeriu: schiță hermeneutică”), doctor în istoria religiilor (teza „Religiile Chinei și creștinismul”). În 2017 îi apare „Cartea Lucrurilor Tainice. Variațiuni pe o temă de Borges”, roman apărut în SUA sub titlul „The Book of Things Unknown”. A publicat ca editor și (co)autor studii de istorie a culturii și mentalităților, literatură comparată, teologie: „Palatul și poemul la Borges și Coleridge”; „Spațiul eteric la Eminescu”; „Taonomy – Theonomy: two hierocratic paradigms of visibility: Confucianist China – Orthodox Byzantium”; „Inițiere dorică și ioniană în Țara pustie. Tipare ale filosofiei oculte ca sursă de coerență simbolică”; „Liberi în labirint: aporiile relativismului; Arbitrarul aparent în Cantos de Ezra Pound”; Ihab Hassan, „Sfășierea lui Orfeu: spre un concept de postmodernism” (trad.); Părintele C-tin Galeriu: „Vocația pascală a Creației” (ed.); „Neomarxismul – o ideologie corectă politic. Corectitudinea politică. Marxismul cultural – noua utopie”; „Părintele Adrian Făgășeanu și crucea Rugului Aprins”; H. Engelhardt, „După Dumnezeu. Morala și bioetica într-o epocă secularizată” (trad.). A călătorit și studiat 6 luni în Tibet.

Jon Fosse,

laureat cu Premiul Nobel „pentru piesele și proza sa inovatoare”

Text: Milena Ispas

Foto: Tom A. Kolstad

„Numele celălalt. Septologie I-II” este primul roman tradus în limba română al laureatului Premiului Nobel pentru Literatură din 2023, norvegianul Jon Fosse. Opera este o explorare profundă a condiției umane, prin urmărirea în paralel a vieților a doi pictori. Practic, cei doi sunt versiuni ale aceleiași persoane, două forme ale aceleiași vieți. Jon Fosse a scris într-un stil hipnotic „Numele celălalt. Septologie I-II”, jucându-se cu amintirile convergente sau divergente ale existenței. Subiectul cărții este agonia creației artistice, combinată cu noțiuni ale teologiei și misticismului, iar noutatea și fascinația operei sale stă în conceperea acesteia într-o singură propoziție neîntreruptă.

„... și apoi bărbatul care l-a scuturat de umăr se întoarce și se așează din nou pe scaun și apoi femeia care stă la recepție întreabă dacă totul este în regulă și eu spun da și apoi o întreb dacă poate să-mi cheme un taxi. și ea spune că poate vedea un taxi stând în afara spitalului, probabil că este gratuit, spune ea, așa că aș putea să mă duc să întreb dacă acela e liber mai întâi, spune ea, și dacă nu este gratuit, atunci bineînțeles că va suna un taxi pentru mine, spune ea și eu spun mulțumesc...” Linda Zachrisson, director artistic la Göteborgs Stadsteater, iubește faptul că Fosse este „un magician al scrierii

a ceea ce nu se spune”, iar în timp ce naratorul rătăcește prin universul cărților sale, tehnica sa este precum un ansamblu în care se regăsesc totalitatea atitudinilor și învățămintelor rezultate din afirmații ale realității autentice, inaccesibilă conștiinței, dar care se suprapun cu evenimente neașteptate.

„Nu am scris niciodată ca să mă exprim, ci pentru a scăpa de mine”

Jon Fosse a fost laureat cu Premiul Nobel „pentru piesele și proza sa inovatoare”. În discursul pe care scriitorul l-a ținut cu ocazia acordării Premiului Nobel pentru Literatură, a spus că „nu am scris niciodată ca să mă

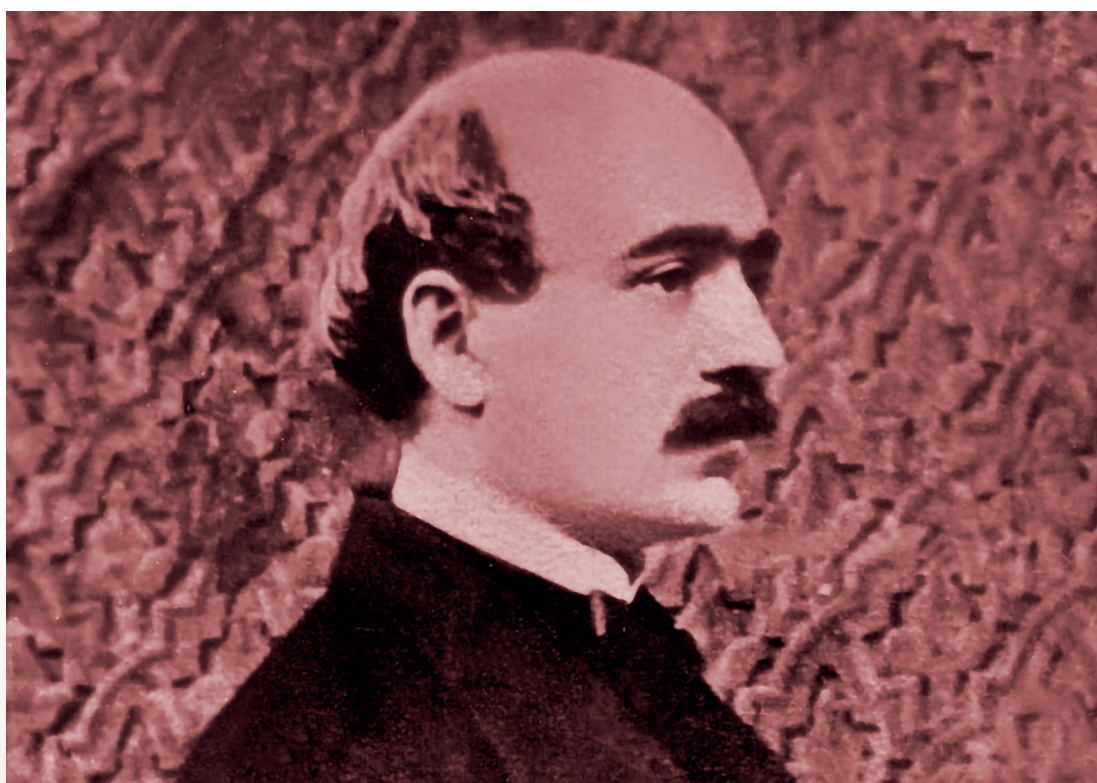
exprim, ci pentru a scăpa de mine”, deoarece „într-un fel, am găsit un lăcaș înăuntrul meu, care a fost doar al meu, iar din acel lăcaș am putut să scriu ceea ce a fost doar al meu. Acum, aproape 50 de ani mai târziu, încă stau și scriu tot din acel lăcaș aflat înăuntrul meu, un loc, despre care, cu sinceritate recunosc, că nu știu nimic altceva, decât faptul că există”.

„Am scris romane și poezie și nu aveam nicio dorință să scriu teatru, dar în timp am făcut-o pentru că – ca parte a unei inițiative finanțate din fonduri publice de a scrie mai multe drame norvegiane noi – mi s-a oferit ceea ce era pentru mine, un autor sărac, o oportunitate”, a mărturisit Fosse.

Scriitorul norvegian a vorbit despre experiența sa de a scrie și a subliniat diferențele dintre limba vorbită și cea scrisă, atât din perspectiva limbajului folosit, cât și a discrepanțelor care există între limbajul literar și cel colocvial. Dacă în limbajul vorbit, oamenii încearcă adesea să-și convingă sau măcar să-și influențeze interlocutorii, în limbajul scris situația este cu totul alta. Din fiecare frază răzbate emoția, iar în literatură totul are o însemnătate adâncă. Pe de altă parte, Jon Fosse consideră că dramaturgia, chiar dacă este mai mult un monolog, este încărcată de semnificații, iar fiecare replică indică existența unui propriu univers al operei.

Scriitor și diplomat prin excelență, **Vasile Alecsandri** este o figură emblematică a literaturii române

În 1881 scriitorul a primit Premiul Academiei Române pentru drama istorică „Despot Vodă”, dar și pentru poeziile din ultimul volum de „Opere complete”

Text: Elena Boholț

Sursă foto: wikipedia.org

Un temerar al vremurilor sale, scriitorul și omul politic Vasile Alecsandri a fost liderul mișcării literare din perioada pașoptistă, dar și unul dintre principalii actori politici ai vremii, care s-a implicat în lupta pentru autonomia și unirea Țărilor Române. Diplomat prin excelență, Alecsandri s-a afirmat în momentele istorice care au marcat întemeierea și recunoașterea oficială a națiunii române. După ce a participat la Revoluția din 1848, scriitorul a fost forțat să părăsească Moldova și a ales Franța (locul unde își făcuse studiile) pentru a promova idealul de independență al țării

sale dragi. La vârsta de 13 ani, Vasile Alecsandri a fost trimis de părinți să învețe la Paris, iar acolo a avut șansa să îl întâlnească pe viitorul domnitor al României, Alexandru Ioan Cuza. Înfiptuirea Micii Uniri, în ianuarie 1859, prin unirea principatelor Moldovei și Țării Românești, sub conducerea lui Cuza, împlinea un vechi deziderat politic și național al elitei pașoptiste. Susținător înflăcărat al domnitorului, Vasile Alecsandri s-a afirmat ca un diplomat onest, care a militat pentru cauza unirii în cancelariile occidentale și putem afirma fără tăgadă că recunoașterea unirii i se datorează în mare măsură. În următoarea perioadă, devine ministru de Externe

al Moldovei, deputat și ministru plenipotențiar la Paris.

„Până când în țara noastră tot străinul să domnească?”

Această perioadă se regăsește și în versurile scriitorului, în poezii precum „Hora Unirii” sau „Deșteptarea României”, care au rămas un simbol al idealului românesc peste veacuri: „...Măi muntene, măi vecine,/ Vină să te prinzi cu mine/ Și la viață cu unire,/ Și la moarte cu-nfrățire!/ Unde-i unul, nu-i putere/ La nevoi și la durere./ Unde-s doi, puterea crește/ Și dușmanul nu sporește!...” sau „...Până când în țara noastră tot străinul să domnească?/ Nu sunteți sătui de rele, n-ați avut destui stăpâni?/

La arme, viteji, la arme! fa-
ceți lumea să privească/ Pe
câmpia românească/ Cete
mândre de români!/ Scu-
lați, frați de-același nume,
iată timpul de frăție!/ Pes-
te Molna, peste Milcov,
peste Prut, peste Carpați/
Aruncați brațele voastre
cu-o puternică mândrie/ Și
de-acum pe vecinicie/ Cu
toți mâinile vă dați!...”.

Interessant este că în timpul misiunilor sale de promovare a idealului românesc, diploma-
tul Alecsandri a ținut un
jurnal, pe care l-a intitulat
„Istoria misiilor mele diplo-
mactice”. Este remarcabilă
una dintre notițele sale, unde
este citat un discurs al lui
Napoleon al III-lea: „...cău-
tați a vă recomanda Europei
prin înțelepciunea reforme-
lor...precum v-ați recoman-
dat prin patriotismul de care
ați dat dovadă și vă pregătiți
a nu silui evenimentele, ci
a profita de cursul lor...”.

**„Pastelurile lui
Alecsandri făcură un
mare efect în Junimea”**

Vasile Alecsandri s-a născut în județul Bacău, în timpul refugului familiei sale din calea armatei lui Alexandru Ipsilanti, iar data nașterii este incertă. Unii cercetători spun că anul nașterii ar putea fi 1918, 1919 sau chiar 1921, însă conform datelor Muzeului Național al Literaturii din Iași, Vasile Alecsandri s-a născut pe 21 iulie 1821, la Bacău și a murit pe 22 august 1890, la Mircești, județul Iași.

Poet, folclorist, dramaturg și prozator, Alecsandri a reușit să abordeze cu succes aproape toate genurile și speciile literare. A fost membru al Societății Literare Române – care în 1879 a devenit Academia Română –, membru onorific al Societății Culturale „Junimea” de la Iași, din 1854 a coordonat revista „România literară”, a fost director al Teatrului Național din Iași și este considerat creatorul teatrului românesc și al literaturii dramatice din România. Debutul literar a avut loc în 1840 cu nuvela romantică „Buchetiera de la Florența”, publicată în paginile revistei „Dacia literară”, iar în 1843 apare, în „Albina Românească”, poezia „Tătarul”, care va face parte din ciclul „Doine și lăcrămioare”. Tot atunci scrie poeziile „Baba Cloanța”, „Strunga”, „Doina”, „Hora” și „Crai nou”. „În 1840, când Vasile Alecsandri debutează, poezia românească era dominată de puternica personalitate lirică a lui Grigore Alexandrescu. Poate că nu e lipsită de înțeles coincidența care juxtapune în paginile aceleiași reviste Dacia literară, de la 1840, nuvela de debut Buchetiera de la Florența a lui Alecsandri cu magnifica meditație poetică-socială Anul 1840 a lui Grigore Alexandrescu. Până la înălțimea de cugetare și până la perfecțiunea formală a poetului muntean nu se mai ridicase nici unul din poeții vremii, necum unul din cei de mai nainte: nici Eliade, nici Asachi, cu toate părțile lor victorii, nici Cârlova, cu promisiunile lui atât de prematur curmate, și cu atât mai puțin Văcăreștii sau Conachi. Grigore Alexandrescu taie un adânc și despărțitor val troian în stepa poeziei românești de până la dânsul. Pe al doilea îl va tăia Eminescu, la o distanță destul de simetrică, și între aceste două valuri troiane se situează, ca un podiș dezmiardat de zâne, poezia lui Vasile Alecsandri. Ea și începe, de altminteri, sub protecția ză-

nelor locale, mai corect – sub protecția geniului popular, care-l va călăuzi de-a lungul întregii lui activități poetice Gelul de Doine, elaborat între 1840 și 1862, e străbătut de ecourile poeziei populare, pe care în tovărășia lui Alecu Russo o culege în peregrinările prin munți. Cu motivele acestea folclorice în care pătrund fie alintările, fie vigoarea baladelor, fie superstiții tulburătoare sau de-a dreptul reminiscente haiducești, Alecsandri pune un sigiliu distinct pe hrisovul de nobile tradiții al lirismului nostru”. (Perpessicius, Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor (11), 1958-1962. Editura pentru literatură, București, 1964, p. 6-7.) Versurile lui Vasile Alecsandri au cucerit imediat publicul, iar natura din pastelurile

sale, prin care își exprima sentimentele, au deschis noi orizonturi lirismului românesc. Voi încheia cu un fragment din amintirile lui Iacob Negruzzi, publicate în „Amintiri din «Junimea». Scrieri alese”, ediție îngrijită de Corneliu Simionescu, București, 1970, p. 92: „Prin luna martie 1868 am primit o scrisoare de la Alecsandri împreună cu un mare pachet de poezii intitulate Pasteluri: Sfârșit de toamnă, Iarna, Gerul, Viscolul, La gura sobei, Sania etc. (...) Ele mi-au sosit spre seară, într-o vineri, prin un înadins trimes, tocmai când era să fie o întrunire a Junimii. Nici n-am avut timpul să le cetesc singur, ci le-am luat cu mine așa cum îmi sosise, foarte mulțumit că aveam pentru acea seară ceva nou și interesant. Pas-

telurile lui Alecsandri făcură un mare efect în Junimea; ele s-au cetit și recetit de multe ori, apoi le-am publicat în capul întâiului număr următor al Convorbirilor la 1 aprilie 1868. În răspunsul meu am felicitat pe autor din partea societății noastre, făcându-i o dare de seamă amănunțită de toate cele ce se vorbise în acea seară în Junimea. Alecsandri, foarte sensibil la laudă ca și la critică, era încântat. Deși trecuse iarna – singurul anotimp în care avea obiceiul și dispoziția de a lucra, în odaia sa caldă la gura sobei – el a desfășurat chiar și peste vară, contra deprinderilor sale, o activitate foarte mare, trimițându-mi de la Mircetști, tot la câteva săptămâni, câte un pachet întreg de pasteluri sau alte poezii”.

În 1834, împreună cu alți tineri boieri moldoveni, Alecsandri a fost trimis la studii la Paris, unde și-a dat Bacalaureatul în 1835

Editura Meteor Press

Basarabia. Drepturi naționale și istorice

Gheorghe I. Brătianu

Cititorul găsește o prezentare generală a uneia dintre cele mai disputate frontiere din timpurile noastre.

Cioran sau ispita nazismului

Julien Santa Cruz

În cartea de față se înțelege profundimea scepticismului filosofului și alegerea etică a renunțării față de o idee sau ideologie.

În orchestra de la Auschwitz. Secretul mamei mele

Jean-Jacques Felstein

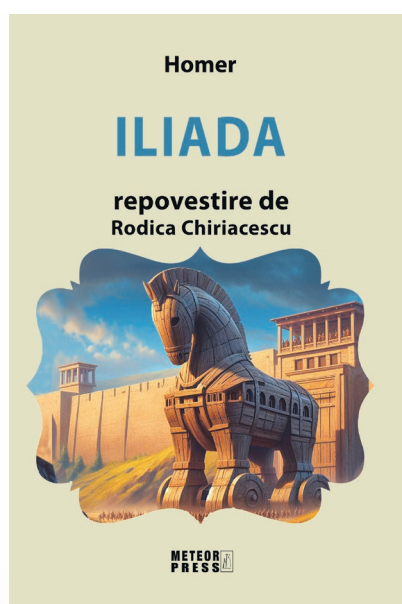
Autorul încearcă, prin așternea pe hârtie a acestor rânduri, să o elibereze pe mama lui, dar și pe el însuși de durerea care a stat ascunsă ani întregi în familia lor.

Școala de la Frankfurt în fața istoriei

Andrei Marga

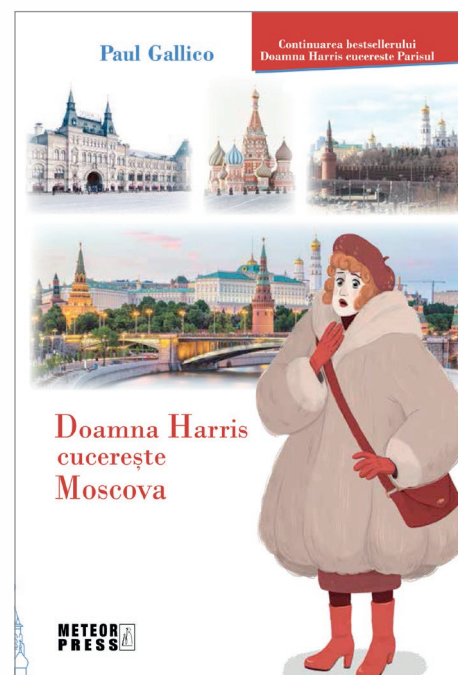
Școala de la Frankfurt nu a fost urmarea unei tradiții de gândire consacrate, ci a fost lămurirea asupra vieții elaborând o filosofie nouă.

Iliada/ Homer

repovestire de Rodica Chiriacescu

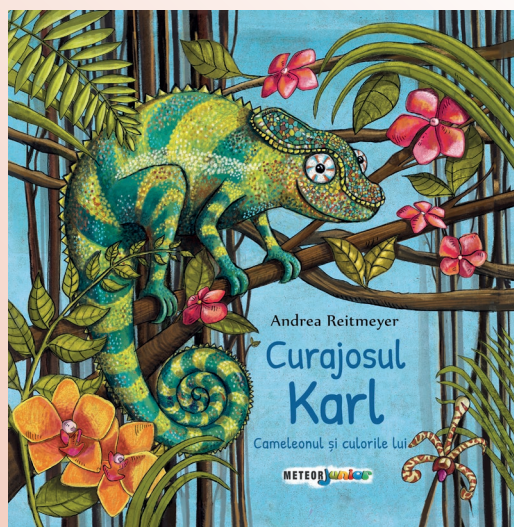
Iliada prezintă asediul instituit de greci împotriva cetății Troia, prilejuit de răpirea Elenei de către Paris.

Doamna Harris cucerește Moscova

Paul Gallico

Dna Harris călătorește la Moscova, iar deznodământul peripețiilor ei te ține cu respirația tăiată.

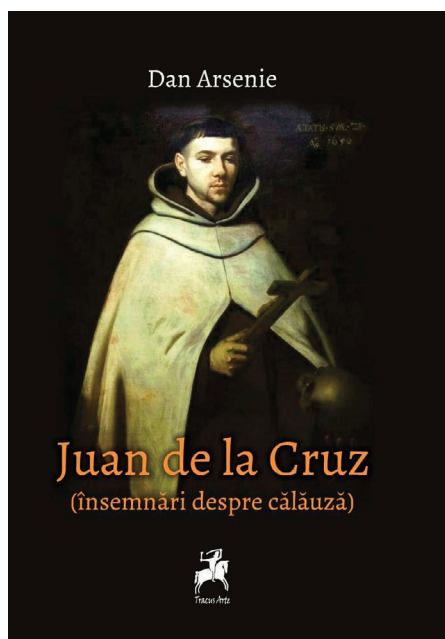

Curajosul Karl: cameleonul și culorile lui

Andrea Reitmeyer

Însoțește-l pe curajosul Karl în aventuri! Poate Karl să salveze lemurii și să treacă peste frica de a fi observat?

Editura Tracus Arte

Juan de la Cruz

Dan Arsenie

Drumul lui Juan de la Cruz este un drum în noapte. El scrie pentru cei ce nu cunosc drumul, pentru cei ce l-au uitat sau nu l-au interiorizat. Scrie pentru cei ce vor să ajungă repede la Dumnezeu (În două luni, cum spune el într-un loc, fără să știm de ce). Uneori acest drum se numește camino sin cami-

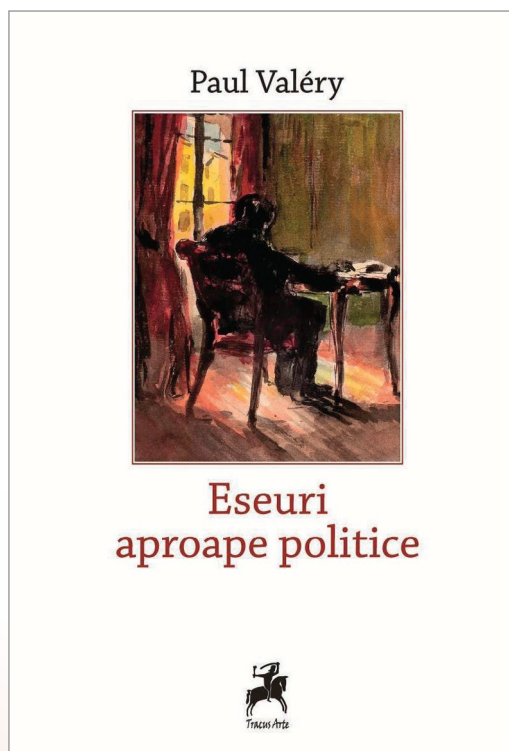
no, un drum fără drum, un drum neștiut, un drum căruia i s-a dat drumul în necunoscut. Fiind un drum, este ceva necesar, dar, totodată, nefiind pre-desenat, este și libertar, se inventează mergând pe el. Spusele, Scrisorile, Desenul Munte-lui, Precauțiile constituie un ghid pentru cineva pornit în aventură, pentru cineva ce-și croiește, totuși, singur drumul. (*Dan Arsenie*)

De la Sancho Panza la Cavalerul Tristei Figuri. Jurnal

Livius Ciocârlie

Autorul de jurnal nu poate să comită greșeală mai gravă decât aceea de a se arăta așa cum ar vrea să fie văzut. Greșeala nu e ușor de evitat, fiindcă dacă își dezvăluie slăbiciunile, autorul de jurnal este crezut pe cuvânt. Ce spun, în parte nu este adevărat. Adevă-

rul poate fi și o tehnică de mascare. Mi se tot repetă: „Nu ești chiar așa!”. În științele omului nu există adevăr obiectiv și cu atât mai puțin în gândirea unui literat. Nu pot să sper decât în interferența dintre ce gândesc și adevăr. Îmi notez această banalitate și dau s-o șterg. Îmi spun: stai puțin! Chiar asta-i legătura dintre ce se scrie despre oameni într-un jurnal și adevărul lor adevărat. (*Livius Ciocârlie*)

Eseuri aproape politice

Paul Valéry

Am considerat potrivit să adăugăm, la textele publicate în ediția Gallimard, altele două, unul în chip de cap al volumului, „À mes amis Roumains”, și un al doilea, „La renaissance de la liberté”,

în finalul eseurilor. Nu numai pentru că ele se înscriu perfect în același univers tematic al „eseurilor cvasipolitice”, dar mai cu seamă pentru că ambele texte, între ultimele seminate de Valéry, au o valoare cu totul deosebită, sporită de încărcătura mesajului pe care îl conțin, pentru cititorul român. (*Marius Ghica*)

Trilogia transilvană

Ed. a II-a

Miklós Bánffy

În românește de Marius Tabacu

Miklós Bánffy, conte de Losonc (30 decembrie 1873, Cluj – 5 iunie 1950, Budapesta), scriitor, om politic și grafician maghiar, a fost descendentul unei vechi familii de aristocrați din Ardeal. A deținut funcții importante în Parlamentul maghiar, iar în 1926 s-a stabilit la Cluj și a primit cetățenia română. În 1943 poartă discuții secrete, la

București, cu Iuliu Maniu, pentru ieșirea concomitentă din război a Ungariei și României, iar în 1944 pledează pentru ruperea de către Ungaria a alianței cu Germania. În septembrie 1944 îl convinge pe Miklós Horthy să accepte evacuarea fără luptă a forțelor armate din Cluj, salvând orașul de la distrugere. Alături de „Trilogia transilvană” (1934; 1940), opera sa mai cuprinde piese de teatru, între care „Legenda soarelui” (1906) și „Marele senior” (1913), nuvele, precum și lucrări de grafică.

„Noaptea nu uită”, o narațiune pe „fast forward”

**Ciprian Handru, text publicat
în revista „Ficțiunea”**

Silvia Dumitru mizează în „Noaptea nu uită” pe o poveste „queer” în care își îndreaptă reflectorul asupra istoriei tradiționale și, deopotrivă, nonconformiste a unor relații conjugale, povestea devenind aproape un roman de familie, în care abuzul (în moduri diferite) e la ordinea zilei. Scenariul e (deja) tipic: orfană de tată de la o vârstă fragedă, Tina, protagonista-narator, trece prin numeroase traume intra- și interpersonale, generate de relațiile defectuoase cu sine și cu cei din jur. Astfel, primul capitol lasă să se vadă explicit încotro se va îndrepta narațiunea. Într-o scenă casnică, pornind de la un conflict banal între cei doi iubiți, Tina și Dan, se va ajunge la violență fizică:

„M-a prins de gât și m-a trântit la podea. Deasupra mea, părea mai înalt ca niciodată. Spumega. După ce m-a prins de guler și m-a izbit de câteva ori de podea, și-a pus adidașii și a scuipat, simbolic, lângă picioarele mele.”

Abuz, violență domestică, viol

Desigur, intriga va fi ușor de prevăzut: după o serie de traume moștenite și/sau acumulate de-a lungul timpului, dublate de o nemulțumire în ceea ce privește relația cu Dan și prinsă într-un job banal, Tina o va cunoaște pe Anda. Acest din urmă aspect va determina principala calitate a cărții: reprezentarea „queer” cu femei. Într-o societate românească (destul de) patriarhală, cu reticente majore, când vine vorba de

astfel de subiecte, cartea Silviei Dumitru, care are în centru o relație între două femei, e relevantă social și psihologic în înțelegerea alterității și a incluziunii. Orice manifestare de acest gen e relevantă pentru comunitatea LGBTQ+ și nu doar. Punând degetul pe rană (abuz, violență domestică, viol, disfuncționalități, corporalitate – de altfel, subiecte tratate destul de inegal de scriitoare), Silvia Dumitru merită apreciată – în special – pentru tema aleasă, pentru idei și mai puțin pentru modul în care le-a susținut naratologic. Cu o narațiune pe „fast forward” și cu un ritm alert, multe dintre firele narrative sunt tratate superficial sau lăsate în aer. De pildă, sinuciderea Andei a venit de nicăieri. E un final „ex abrupto” care te lasă cu un gust amar. Am

avut senzația că scriitoarea s-a grăbit să termine cartea cât mai repede pentru a o trimite la tipar. Un alt exemplu îl găsim în incongruența de construcție a lui Dan care acceptă nefiresc de artificial situația de a fi înșelat cu o femeie. Să ne amintim, totuși, că în prima parte a fost agresiv, implicat într-un episod de violență domestică. Când, cine sau ce l-a determinat ca să devină dintr-o dată atât de temperat? Multe întrebări fără răspuns... La finalul lecturii am avut impresia că nu am citit un roman, iar cele 23 de capitole + notițele din jurnal ar fi niște proze scurte sau foarte scurte, în care se prezintă diferite teme de interes actual, ambalate și prezentate sub forma unui roman. Mai degrabă, e un „microroman” (în format electronic, „Noaptea nu uită” are 130 de pagini).

Silvia Dumitru este jurnalist de profesie și a publicat în reviste precum Academia Cațavencu, Kamikaze, Think Outside the Box etc.

Teatrul lui Tudor Mușatescu și ale lumii valuri

Text: Milena Ispas

Considerat cel mai de seamă dramaturg român după I.L. Caragiale, Tudor Mușatescu s-a născut la 22 februarie 1903 în comuna Mățău, lângă Câmpulung Muscel. Din anul 1919, ultimul său an de liceu, Tudor Mușatescu a început colaborarea cu revista „Rampa”, dar și cu diverse reviste umoristice ori magazine ilustrate. În 1924, tânărul Mușatescu a absolvit două facultăți, cea de Litere și Filosofie, dar și cea de Drept, ambele din cadrul Universității din București. Doi ani mai târziu, a publicat volumul de versuri, „Vitrinele toamnei”, singurul de altfel, însă a continuat să scrie schițe, cum ar fi „Nudul lui Gogu” (1928) și „Ale vieții valuri” (1932). Ca dramaturg, Mușatescu a debutat în anul 1923 cu piesa „Focurile de pe comori”, scrisă în limba franceză și reprezentată la Paris, însă consacrarea i-a adus-o comedia în trei acte „Titanic vals”, care a avut premiera în noiembrie 1932 la Teatrul Național din București.

Umor cu dichis

Mă voi opri asupra celebrei piese „Titanic vals” care descrie burghezia românească din perioada interbelică. O clasă socială pe care o ia în derâdere, prin plasarea per-

sonajelor în situații comice ce trădează neajunsurile vremii. Piesa s-a jucat cu succes în mai multe orașe europene, dar și în ziua de astăzi umple sălile de spectacol din România. Satira politică a fost apreciată întotdeauna, iar într-un an electoral, cum este și anul acesta, ce ar fi mai potrivit pentru a ne descreți frunțile, decât să revedem ori să recitim cu plăcere umorul acid al lui Tudor Mușatescu. Sugestiv și actual, titlul piesei este direct legat de tema și mesajul operei, care zugrăvesc perfect ipocrizia societății. Descrierea de început a vieții unei familii modeste nu trădează spectaculosul turnurii unei cariere politice. Mai ales că personajul principal, Spirache, un om integru și cu

simțul datoriei, este doar un „funcționar la prefectură, un personaj compus din familie, slujbă și cumsecădenie. De 50 de ani și mai bine”. El este căsătorit cu Dacia, o femeie autoritară și dominantă, preocupată de imaginea și statutul social al familiei. Ea îl manipulează pe Spirache și încearcă sub orice formă să-l convingă să intre pe scena politică, după ce a primit o moștenire considerabilă, în urma decesului fratelui soțului său Tache, cauzat de naufragiul vasului cu care călătorea pe Marea Neagră. Tiparul acestei familii îl întâlnim frecvent în societate, iar umorul de situație stârnește zâmbete. Este un exercițiu de sinceritate al autorului, care este și un

cronicar al propriilor experiențe, dar care a surprins admirabil demagogia politică. Discursul memorabil, rostit din suflet de Spirache, are efectul contrar: „Să nu mă votați fiindcă eu nu merit să intru în Parlament, pentru că n-am făcut nimic pentru voi și nici n-am să pot face”. Familia este dezamăgită, mai ales că acesta își păstrează principiile: „Ce poate fi mai frumos și mai bun în viață decât o familie unită... cu soacră, copii, gineri și nepoți... trăind într-un colț de lume numai cu bucuriile ei mici, așa cum sunt ele, fără să râvnească la lucrurile care n-ar face decât s-o zbuciume și s-o fărâmițeze... Eu așa judec... Familia și liniștea în casă sunt cele mai bune lucruri pe care le-a dat Dumnezeu pe pământ...”. „Singura piesă de solid succes a lui Tudor Mușatescu este «Titanic vals», comedie în trei acte, care poate să pară intelectualului cam populară și simplistă. Judecând mai bine lucrurile însă, se vede că totul e o chestiune de interpretare și că personalitatea autorului stă tocmai în acea sentimentalitate răzătoare care nu jignește lumea observată. Comedia este și nu este o caricatură a burgheziei provinciale. Mai degrabă studiază amabil ale lumii valuri într-un mediu normal”, aprecia criticul literar George Călinescu.

Brian Aldiss

transcede granița dintre realitate și inteligența artificială

Text: Milena Ispas

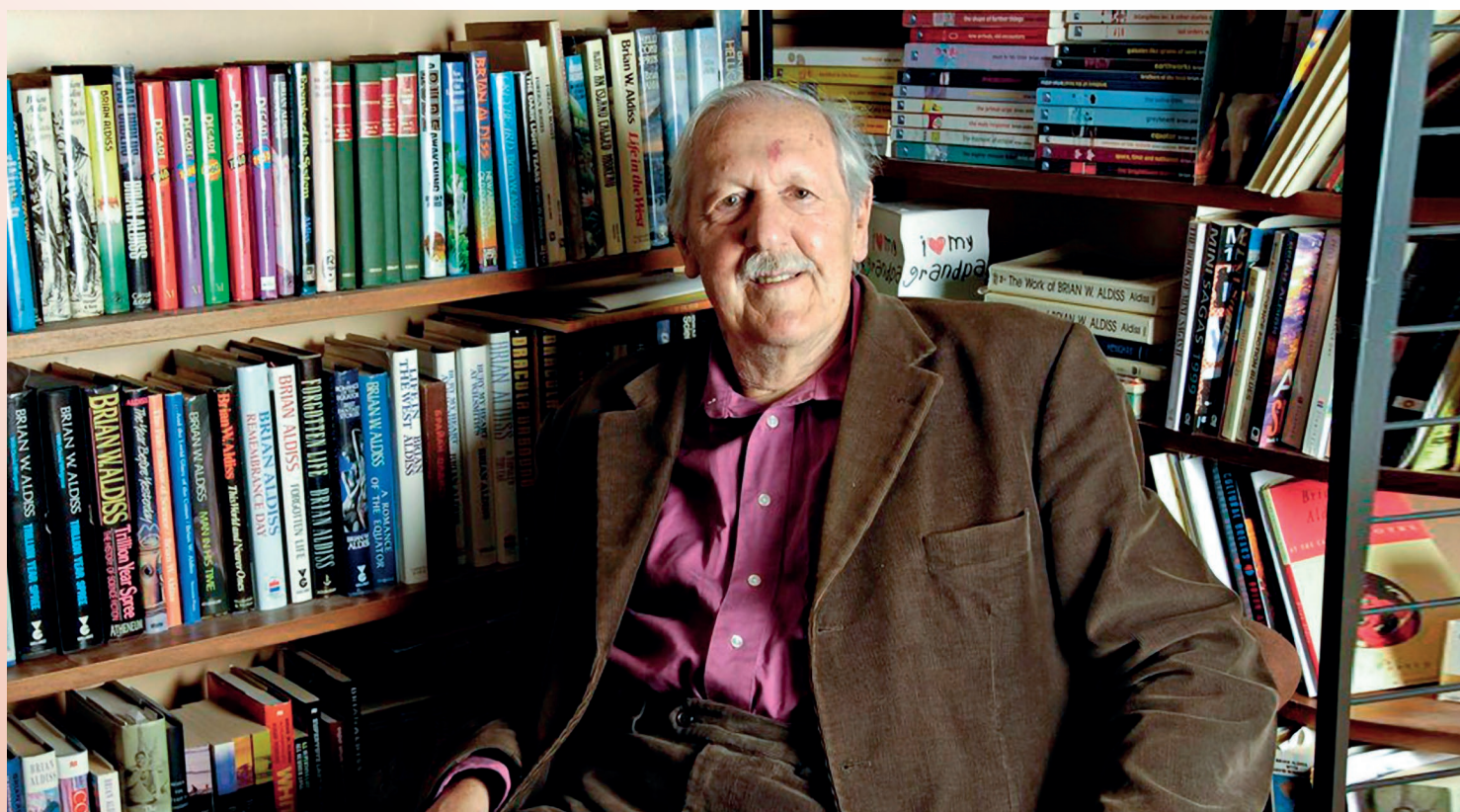
Gândul este o manifestare a conștiinței, un fenomen ce a generat imaginația primordială a creației, căci existăm prin el, dar nu știm să-l definim deoarece nu putem atinge cunoașterea supremă. Odată cu evoluția, întrebările despre natura umană au generat forme subtile ale imaginației, prin care filosofii pot transcede limitele științei. Gânditorii vizionari au îmbinat paradoxul vieții terestre cu fascinația pentru spațiul interplanetar și chiar dincolo de el, fapt ce a dat naștere genului science-fiction, iar din acel moment literatura a ridicat privirea spre alte galaxii. Astfel, scriitori precum Isaac Asimov, Greg Bear, Arthur C. Clarke și Brian Aldiss, care știau că lumea s-a născut pe Terra, dar nu este menită să moară aici, pun în gardă omenirea

despre ignoranța prezentului și incertitudinea viitorului. Brian Aldiss – un deschizător de drumuri în literatura science-fiction britanică, premiat cu distincțiile Hugo, Nebula și distins cu titlul de mare maestru al Science Fiction și Fantasy Writers din America – a fost o sursă de inspirație pentru regizorul american Stanley Kubrick, un geniu al artei vizuale. Kubrick a dorit să transpună cinematic povestirea „Supertoys Last All Summer Long”, care face parte dintr-o antologie ce poartă același nume, însă moartea regizorului a făcut ca proiectul să fie continuat de prietenul său, Steven Spielberg. În „Supertoys Last All Summer Long” filosofia creației, e marcată de o graniță diluată între întrebările despre misterul apariției omului și răspunderea rasei umane pentru crearea inteligenței artificiale.

Spielberg a transformat romanul într-o capodoperă cinematografică

Într-un viitor suprapopulat când dreptul la natalitate este obținut doar prin câștigarea unei loterii, iar umanitatea este pusă sub semnul întrebării într-o epocă a ființelor artificiale, familia Swinton și copilul lor David sunt pretextul acestei povestiri. Realismul trandafirului rupt de Monica Swinton dintr-o grădină hologramă cu vară veșnică, se întâlnește cu realitatea terestră acolo unde concepul science-fiction, lansează ipoteza că viața biologică ar fi și ea o hologramă. Însă nucleul fierbinte al povestirii este David, copilul android capabil de sentimente umane, simbolul creației generice, ce a fost alungat de părinții lui, familia Swinton, atunci când află că pot aduce pe lume un copil biologic.

Scriitorul Brian Aldiss generează o filosofie ironică despre rasa umană și întrebările mistice ale existenței ei, atunci când Monica Swinton, bucurându-se că a câștigat dreptul de a aduce pe lume un copil, îi spune micuțului David că este o ființă artificială. La aflarea adevărului, copilul android, creat după chipul și asemănarea omului, conștientizează realitatea și observă fisura de pe fața din plastic, a prietenului său Teddy, un ursuleț, pe care până atunci îl considera viu: „Teddy, presupun că mami și tati sunt adevărați, nu-i așa?” Filmul „Inteligenta Artificială” realizat de Steven Spielberg, lansat în anul 2001, este o nouă viziune asupra povestirii „Supertoys Last All Summer Long”, ce poartă carisma spiritului său creator. Modificările aduse de Spielberg povestirii, așază această capodoperă artistică în rândul celor mai profunde creații ale marilor gânditori – Borzage, Ozu, Demy și Tarkovsky – care au gravat filosofia contemplativă pe ecranul cinematografului planetare. Concluzia aparține însă scriitorului Brian Aldiss: „Contează că David este o mașinărie? Ar trebui să conteze? Și în ce măsură suntem cu toții mașini?”

În anul 1980, Brian Aldiss a publicat trilogia „Heliconia”, care a rămas în literatura modernă a science-fiction un reper al creației lumii extraterestre

Ospiciul cu oameni normali

Text: Tudor Octavian,
Dicționar de părerii (fragment)

CULTUL CELUI CARE SE DESCURCĂ, în mediile paupere și ignorante: meșterul care drege orice, doar cu un ciocan și o mână de cuie. Comerțul cu mobilă veche oferă frecvent lucruri drese la repezeală de un priceput, cu un ciocan și niște cuie: o ladă de zestre din Renaștere, un dulap săsesc din secolul al XVII-lea, o vitrină Art Nouveau. După ce brutalizează o vioară, lipind-o cu aracet și desfigurându-i lemnul sacru cu trei, patru ținte, priceputul la orice își legitimează sacrilegiul și o face „ca și nouă”, cu un lac de parchet. Iar poporul se minunează: O fi el bețiv și puturos nea Cutare, dar ce mâini de aur are!

MEDICUL PSIHIATRU vede cauza căderilor sufletești ale unui pacient în corecțiile pe care acesta le primea de la bețivanul de taică-său. Da' de ce, doctore - îl contrazice bolnavul - că așa era în tot cartierul, tații își chelfă-neau băieții. De ce l-aș urî? Aducea leașa acasă, aveam ce mânca, era un tată bun.

PROBĂ DE MICROFON, spuneți câteva cuvinte! Iar interviuul zice: unu, doi, trei... I se cere să vorbească mai mult și interviuul spune: opt, nouă, zece... Încercați o frază, o idee, ca să vedem cum stăm cu sunetul, îi cere regizorul de platou. O frază mai lungă, un gând, ceva de ținut minte? Desigur, zice interviuul: unsprezece, doisprezece, treisprezece...

MARE IUBITOARE DE ANIMALE, o doamnă, crește în micul ei apartament de la bloc o capră. Uneori, îndeosebi seara și-n

zilele mohorâte, când toată lumea stă acasă, o scoate la plimbare. Când văd capra, câinii vagabonzi înnebunesc. Hărmălaia îi scoate la ferestre și pe câțiva cetățeni. Vino s-o vezi, le spun ei nevestelor, pe nebuna care plimbă o capră. E dragostea de animale, zic unii. Bine, bine, se crucească nevestele, dar să iubești o capră?

DIFERENȚA dintre comanda energetică și zbieratul grobian se pierde în armată. Și se pierde din două motive. Întâi, fiindcă e posibil, iar în al doilea rând pentru că, până și în cel mai timid individ, există o nevoie îndelung reprimată de a se manifesta neuman, de a elibera din el o toxină sufletească.

BĂRBAȚII REZOLVĂ FRECVENT CU IRONIA refluxul sexualității și sunt

Tudor Octavian

OSPICIUL CU OAMENI NORMALI

Dicționar de părerii

Dinasty Books Proeditură și Tipografie

simpatice deoarece, în sine, ironia e o soluție de moment uneori tot atât de plăcută ca și sexul. N-am auzit însă nici o femeie comentându-și cu detașare împrăștierea chemărilor erotice. Doar odată, o țară voioasă din naștere, a făcut-o într-un anturaj de bărbați, însă atât de vulgar, de masculin, încât am rămas cu întrebarea: nu cumva ironia e o soluție numai pentru bărbați?

AVÂND O PENSIE MICĂ ȘI IEȘIND LA CERȘIT, o gospodină se explică: Doar n-am ajuns chiar așa de rău ca să mă bag femeie de serviciu!

SĂRACU'TĂTICU MEU, își plânge părintele fiica unui actor de provincie, mort de ciroză la șaiszeci de ani, din cauza ficatului nu mai putea să bea!

LA TALCIOAC, cu un aer resemnat, de om care n-a mâncat de câteva zile și nici nu nădăjduiește să mănânce prea curând, o femeie vinde o supieră. Între vechiturile de pe tarabă, supiera atrage atenția, deoarece e intactă. Nu numai că nu-i ciobită, dar e evident neîntrebuințată. În milioane de gospodării, din milioanele de servicii de faianță sau porțelan, primite cadou sau cumpărate cu ocazia măritişului, se mai păstrează doar supierele. Milioane de supiere, în care nu s-a servit niciodată supa.

GRADELE DE COMPARAȚIE ale unor adjective sunt diferite de cele recomandate de gramatică: cel mai liber, foarte liber, oarecum mai liber, întrucâtva liber, puțin mai liber. Gramatica se modifică mai încet ca ideea de libertate.

Pe urmele lui Anton Pann: „Fie care poartă câte un răvaș în spate”

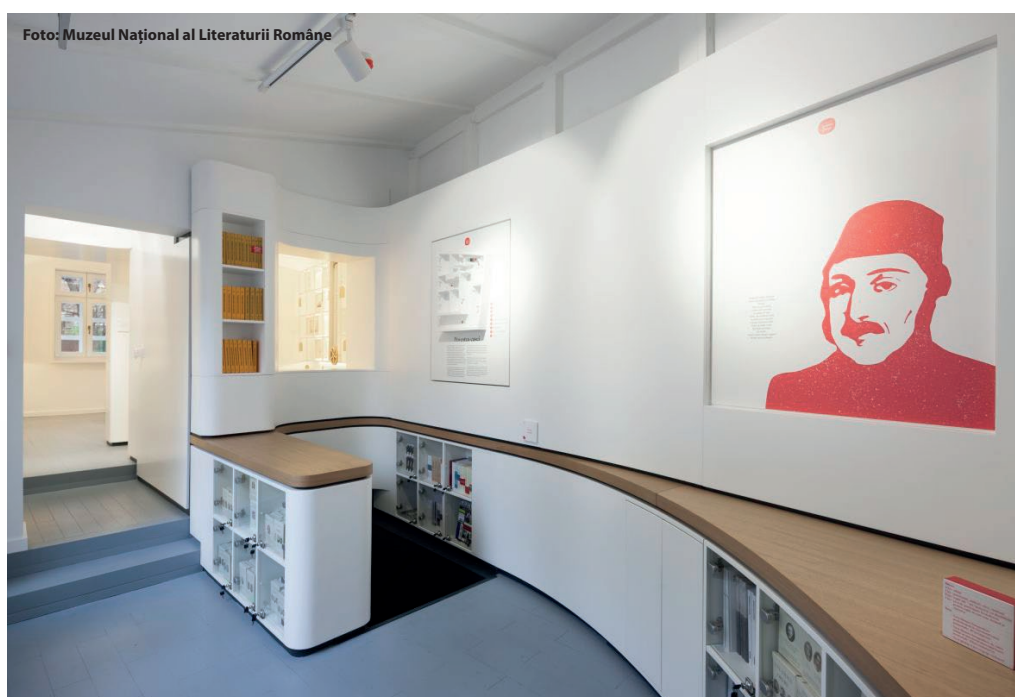
Text: Elena Boholt

Foto: Dan Căliman

Suntem în toiul verii, iar arșița de afară nu se dezmințe. Cu gândul la „Povestea vorbii” lui Anton Pann am plecat să vizitez cel mai recent muzeu aflat în custodia Muzeului Național al Literaturii Române, Casa Memorială „Anton Pann”. Se află în Sectorul 3 al Capitalei, chiar pe strada ce poartă numele scriitorului, la numărul 20. Este o casă albă, a cărei intrare se face dintr-o mică curte interioară. Fierbințeala soarelui emanată de asfaltul încins începuse să-și spună cuvântul asupra mea când am pășit pragul casei memoriale, iar răcoarea aerului condiționat și a pereților groși ridicați pe la începutul anilor 1800 m-au transpus în lumea lui Pann. Mare și zâmbitor, portretul scriitorului, aflat în holul de la intrare, îmi șoptea deja pe sub sprâncene din înțelepciunea frumoaselor proverbe: „Fie care poartă câte un răvaș în spate”...

„Îndreptătorul bețivilor”, o cărticică despre comportamentul bețivilor și multe zicători

Povestea vieții lui Anton Pann este o incursiune în lumea literară și politică a vremii lui

Pivnița și „Îndreptătorul bețivilor”

Din hol se coboară la subsol, în pivnița cu vinuri, unde am regăsit o parte originală a casei, de pe vremea când Anton Pann depozita aici sticlele cu vin și apa minerală „Borviz”, primite de la Brașov. Acum vinurile sunt reprezentate de sticle din lemn, vopsite în alb,

imprintate cu citate din cărțile despre bețivi și băutură culese de scriitor, de prin localurile unde se adunau oameni de rând, ale căror discuții și comportamente le observa și le nota. Așa s-a născut „Îndreptătorul bețivilor”, o cărticică de buzunar, în 32 de pagini. „Ploșchița mea, mândru vas/ Pasăre cu dulce glas,/ Eă în sus când te ridic,/ Tu mă săruți tot în nas,/ Și îmi cânti cu lic, lic, lic,/ De nu mă ȳndur să te las!”

A tradus muzica bisericească în limba română

Din notele puse la dispoziție cu generozitate de către doamna muzeograf Mădălina Șchiopu și de administratorul casei memoriale Marga Chiran am aflat detalii despre lumea în care a trăit și a creat Anton Pann. În ca-

mera denumită „Biografie și context”, o trăsură albă, din lemn, ne-a condus prin viața marelui scriitor. Trăsurica electrică acționa o șină care deschidea ferestre în perete, unde am putut citi informații despre viața scriitorului. Pe la 1814, tânărul Pann a urmat „școala de musichie în București” a lui Dionisie Fotino, cel care a întemeiat și o școală de muzică ecleziastică. Aceste școli au influențat cursul vieții viitorului scriitor, iar de la Petru Efesiul a învățat meșteșugul tipăritului de cărți. Prin 1819 scaunul arhieresc din capitală a fost ocupat de Dionisie Lupu, care pornește o adevărată campanie de „autohtonizare” a vieții ecleziastice. Alături de călugărul Macarie, Anton Pann a fost desemnat să traducă în limba națională cântările de cult: „am fost chemat și eu de conlucrător la tălmăcirea cântărilor în

Memoria scriitorului este păstrată prin conceptul curatorial propus de arhitecții Constantin Goagea și Justin Baroncea

românește și pentru facerea unui tipar spre tipărirea lor”. Din mențiunile Mădălinei Șchipou, am aflat că acesta devine răspunzător de „românirea cântărilor psaltice la vârsta de 24 de ani, dar această îndeletnicire a constituit o activitate trudnică și fără odihnă pe parcursul a mai mult de 20 de ani de muncă. Munca nu a fost a unui simplu traducător. Transpunând textele grecești în limba română, acestea nu se mai potriveau cu melodia grecească. Măiestria tânărului muzician s-a dovedit tocmai în apropierea liniei melodice de text”. În timpul Revoluției lui Tudor Vladimirescu de la 1821, Anton Pann s-a retras la Brașov, unde a întâlnit personalități ale vieții culturale brașovene. Aici a fost preocupat de poezia populară și a înțeles că prin scris și tipar se realizează o operă de ridicare a poporului prin cultură. Așa apare „Calendarul lui Bonifatie Setosul”, în 1821. Anul 1826 îl găsește la Râmnicu Vâlcea, ca dascăl de muzică la școala de pe lângă Episcopia Râmnicului, dar și cântăreț la biserica Buna

Vestire. El își continuă activitatea de „românire” a muzicii bisericești, marcând un moment important în istoria Bisericii Ortodoxe Române. A fost căsătorit de trei ori, însă cu ultima sa soție, Ecaterina, s-a căsătorit în 1840 și a locuit împreună cu ea în București în casa ce-i poartă astăzi numele, până în ultimele sale clipe de viață. Aici a creat majoritatea operelor sale - „Doxastar”, care îl numără printre cei mai de seamă reformatori și innoitori ai muzicii eclesiastice din țara noastră, „Triodul”, „Pencicostarul” sau scrierile laice, „Fabule și istorioare”, a doua ediție din „Povestea vorbii”, „Nezdrăveniile lui Nastratin Hoge” - care au fost scrise în această casă și tipărite în tipografia din curte. În casa memorială este expus un zoetrop și un praxinoscop, aparate ce funcționează pe baza unei iluzii optice, create prin rotirea imaginilor unei benzi desenate. Este Sala poveștilor, unde praxinoscopul derulează câteva istorii, cum ar fi „Și cu minciuna neștine poate trăi-ntro zi bine”. Spre deosebire de zoetrop, la pra-

xinoscop mișcarea desenelor este observată în oglinzi. Altă încăpere ilustrează contextul politic al secolului

al XIX-lea, sau imaginea Bucureștiului în timpul ultimelor domnii fanariote. Ultima încăpere – Sala de muzică – este rezervată muzicianului Anton Pann. Sunt expuse 23 de instrumente muzicale reprezentative pentru prima jumătate a secolului al XIX-lea, unde pot fi ascultate o arhivă de sunete, partituri, piese vocale și instrumentale, laice și religioase compuse de acesta. Compozitorul Anton Pann este recunoscut drept autorul melodiei Imnului Național, „Deșteaptă-te, Române!”, iar povestea Imnului Național este expusă în sala instrumentelor. Nu mică mi-a fost mirarea când, la plecare, am fost invitată să aleg un răvaș dintr-un bol special amenajat: „În țara orbilor, cel cu un ochi este împărat”. Nu puteam rata micile suveniruri pe care le-am cumpărat la plecare. În concluzie, vizita Casei Memoriale „Anton Pann” a fost o reverie, pe care o recomand oricărui trecător prin București.

Pe sticlele din lemn vopsite în alb se regăsesc proverbe și zicale culese de Anton Pann

Zoetropul este format dintr-un cilindru cu fante, în interiorul căruia este introdusă o bandă cu imagini desenate; prin rotirea cilindrului cu o viteză corespunzătoare, imaginile privite prin fante creează iluzia de mișcare

Elena Oprea Anastasiu: „Mi-e sufletul nomad și hoinărește...”

Text: Elena Boholț

Un jurnalist de excepție, Elena Oprea Anastasiu *(foto)* a dezvăluit opiniei publice fețele nevăzute ale societății, cu ajutorul materialelor publicate în presa scrisă, radio sau tv. Condeiul ei aspru sau înălțător a purtat-o prin toată sfera publicistică, iar meseria de gazetar este pe cât de spectaculoasă, pe atât de acaparatoare. Pe nesimțite, știrile și anchetele jurnalistice îți fură sufletul și se contopesc cu cel care trăiește pentru a scrie și pentru a vorbi lumii despre viață, despre bine și rău. În pofida articolelor sau emisiunilor în care Elena a pus la punct societatea în derivă, ea este o fire sensibilă, cu un bun simț molipsitor și cu o gândire pozitivă care te scutură și îți dă speranță atunci când viața îți trage o palmă zdravănă. Citite în *Cenacul Literatorul*, cugetările despre viață ale Elenei Oprea Anastasiu ne dezvăluie sensibilitatea și profunzimea sinelui din iureșul vieții.

* * *

Am filosofat mult cu mine asupra detașării. Am spus cu ignoranță că detașarea poate fi asemuită lesne cu nesimțirea. Cum pot fi detașată când atâtea lucruri se întâmplă în jurul meu, iar eu să fiu nesimțită? Apoi, după o vreme și tot în lipsa înțelepciunii, am catalogat

detașarea drept indiferență. Adică nimic nu te mișcă, nici ce-i bun, nici ce-i rău. Trecut-au niște ani și abia acum am înțeles că detașarea nu înseamnă nici nesimțire, nici indiferență, ci luciditate. A fi lucid nu înseamnă să nu mai trăiești, să nu mai simți, să nu mai tresari. Dimpotrivă! A fi detașat îți poate da luciditatea ca tot ceea ce trăiești să o faci conștient, nu să fi un visător ale cărui vise nu se împlinesc niciodată, dar să crezi că plini-se-vor doar visând! A fi lucid și detașat este să-ți ajuți visele să devină realitate prin intenție și acțiune, dar fără atașament. Atașamentul de cineva sau ceva poate

deveni o dependență la fel de gravă ca oricare altă dependență. Detașarea te poate transforma într-un om smerit, nu umil, pentru că alegi lucid să-ți însușești smerenia. Detașarea te poate face să te înalți în iubire, nu să cobori în ea, pentru că alegi lucid să trăiești iubirea, nu să te atașezi de ea. Dar ca să ajungi la luciditate este pentru că ai înțeles ceea ce El a spus: „toate câte veți cere, rugându-vă cu credință, veți primi”.

* * *

Merg prin toamnă și ea prin mine! O iubesc și îmi

dau seama că viața mea a fost un spectacol de culori și trăiri ca spectacolul oferit de toamnă. O iubesc, așa cum iubesc viața în care m-am poziționat, nu ca spectator, ci ca un actor care, până acum, și-a jucat rolul cu pasiune! Și pentru că nu m-am plictisit nici de viață, nici de mine, ridic o rugă Divinității: THE SHOW MUST GO ON!

* * *

Mi-e sufletul nomad și hoinărește acolo unde nici mintea nu poate să ajungă. Mi-e sufletul nomad și se lățește și se alungește cât ochii nu pot cuprinde zarea. Mi-e sufletul nomad și poartă cu sine culori nepământene. Mi-e sufletul nomad și mă duce în peregrinaje, în locuri parcă deja cunoscute picioarelor mele desculțe. Mi-e sufletul nomad, se avântă-n sus, mă-nbracă-n straie albe și mă prinde într-un dans nebun al căror pași îi știm doar eu și el. Luciri de stele apar în ochii sufletului meu nomad și străluciri de soare îi luminează fața. Surâs de perle îmi arată și cristalinul boabelor de rouă ce încununează zâmbetul. Mi-e sufletul nomad o forță și e rebel și nesupus. N-au reușit nici tobele inimii să-i pună căpăstru și nici mintea cu ale ei piedici nebune să-i taie elanul. Chiar și așa, în iubire își sălășluiește statornicia sufletul meu nomad.

Poemele Marilenei Apostu transmite emoții picturale

Text: Elena Boholț

Intensitatea mesajelor din poemele Marilenei Apostu (*foto*) dezvăluie tandrețea și dorul de viață, în ciuda resemnării ce răzbate pe alocuri. „un copac respiră cuvinte de dragoste” sau „îngerul trece pe lângă hârtia de scris” transmit emoții picturale unde speranța înmugurește din versurile albe. Dacă până acum poeziile Marilenei trădau resemnarea, într-o mare de tristețe iremediabilă – cum sunt versurile volumelor „Orașul cu femei triste” sau „Opt tăceri” – metaforele elaborate ale celor mai recente creații ale sale dau naștere parcă umbrelor fericirii din sufletul autoarei. Am primit în premieră pentru Cenaclul Literatorul o serie de poeme ale volumului în lucru „Ora din sâmbure”, despre care am convingerea că vor fi la fel de bine primite de către cititori ca și cele publicate anterior. Marilena Apostu este membru al Uniunii Scriitorilor – Filiala Sibiu și a publicat până acum șapte volume de poezie. A primit numeroase distincții literare, iar în anul 2024, volumul „Umbrele nu fac zgomot” a primit Premiul Revistei „LIMBA ROMÂNĂ” din Chișinău, ediția jubileu a Festivalului de Poezie de la Sighetu Marmației (1973-2023), dar și Premiul „Eminescu” al Festivalului Internațional de Literatură „Mihai Eminescu”, Drobeta Turnu Severin, ianuarie 2024.

nu încap în acest trup

mă voi întoarce să
strâng de pe frânghie
o jumătate de corabie

în septembrie
radiografii vor apărea în ziare
cobor spre zidul fără
nicio fereastră
somnia crește în stâlpi

cândva făceam din
tăcere un cerc

nu se poate să nu te oprești
măcar o clipă
ușa casei are o altfel
de lumină
mă reazem de vară

trebuie să mă odihnesc

arbori înfloriți frunze și păsări

vor povesti vulturilor
despre aburi acoperiți cu cer

dăra de soare
îmi amintește că
sunt așteptare
ce desenează călcăie
și minute
așezate pe asfalt

se arată zorii

oameni aleargă întrebând: mă iubești?

judcata cea dreaptă
îngălbenește degete
statui strâng cuvinte
întrerupte și trădări

luna nu poate fi ovală
ci un nesfârșit ținut de mână

fără tine n-aș fi
scris niciodată

un copac respiră cuvinte de dragoste

clipă de clipă
frunzele ruginesc

frigul desenat în creion
pictează o fereastră
cu albastru

genunchiul dezgolește
trecutul mărturisit

ca un copil
într-o chilie de sfânt
mă tem de cuvinte neștiute

îngerul trece pe lângă hârtia de scris

cuvinte agățate în cerc

întunericul va veni altădată
rănile tale plus rănile mele
dorm cu ochii deschiși

nu te îngrijora
pielea mea păstrează
pentru tine
totdeauna un loc

te-am iubit

creierul nu mai știe
când strâng
iluzii bine cusute
atunci spun copacilor
că-mi plac vrăbiile
și sinceritatea

la noapte
am să ascult cântece
de leagăn
pleoape vorbesc c-a
ieșit soarele
între ramuri la repezeală

îngeri lipiți pe uși

cred că am incendiat fluturi
alteori biblioteci

te-am iubit

la ce te gândești Marlenka?

mă gândesc să îmbrac
trandafiri înfloriți
tremură liniștea în ferestre
încă o noapte în
sens giratoriu
hașurează ora exactă

frânghia de rufe așază
cântecul cocoșului
între cearceafuri

voi închina un pahar
nașterii și o cârpă
pentru lacrimi
nu pot fi om de zăpadă
în bazarul cu măști

portretul tatei
aprinde felinare
pentru străzi întunecate
mă voi ghemui într-o
cutie de chibrituri
să privesc păianjenii
cum șes o liniște refuzată

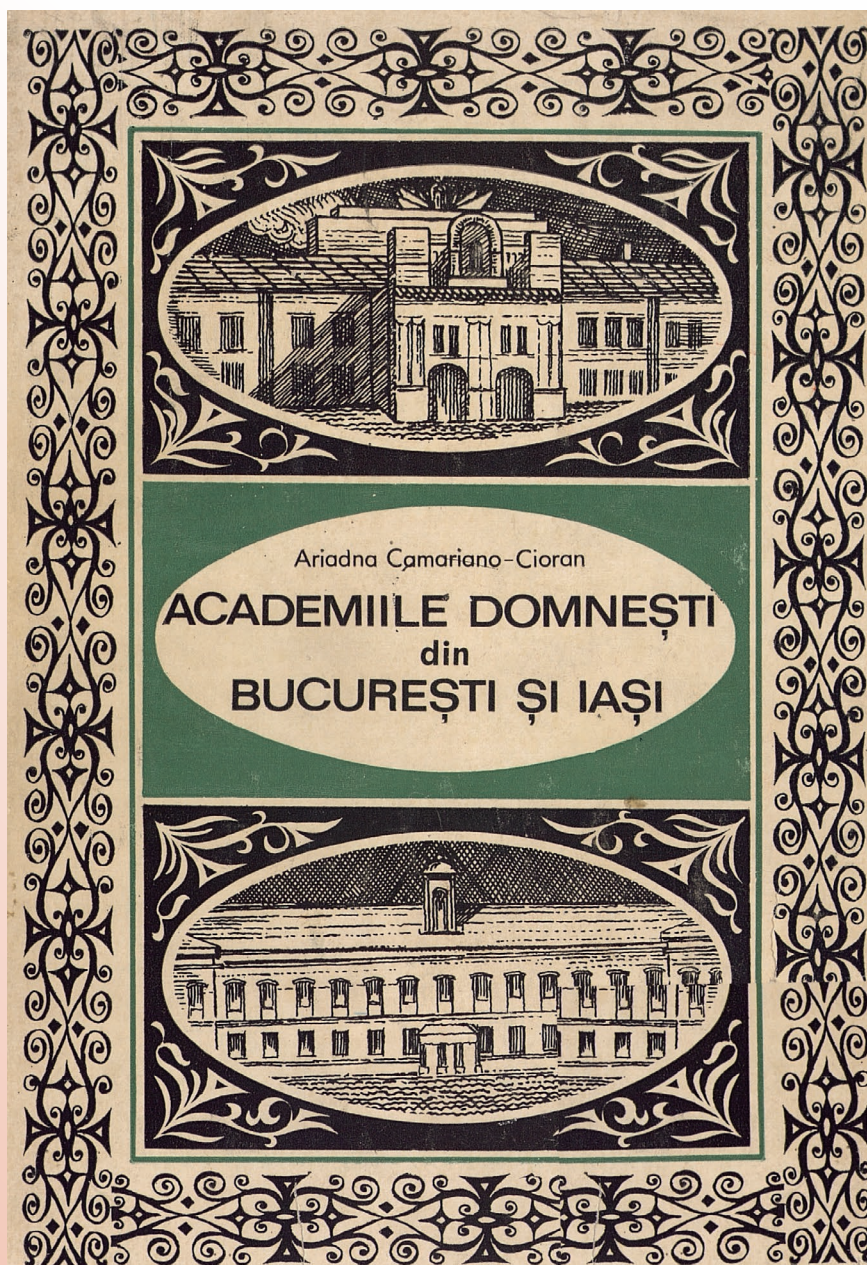
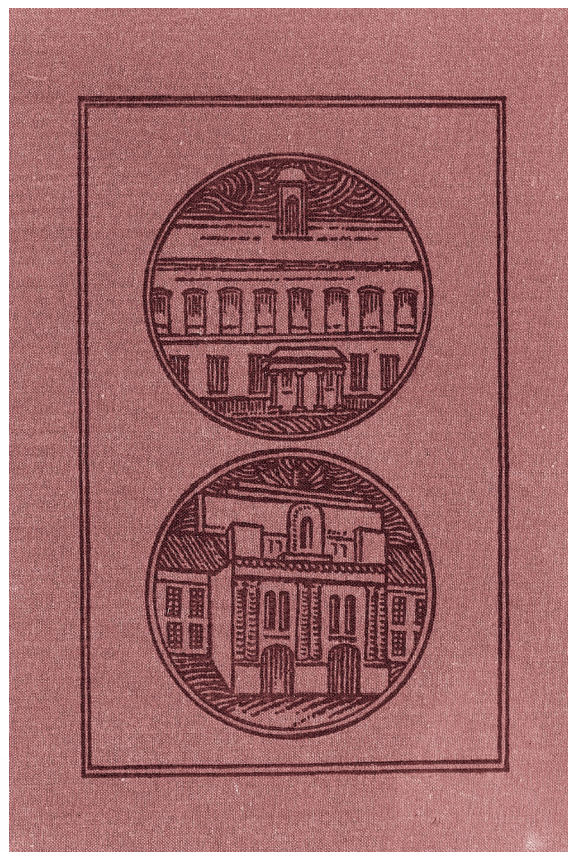
Academiile domnești din București și Iași

Text: Milena Ispas

Foto: Biblioteca Digitală a Bucureștilor

În colecțiile de cărți rare ale Bibliotecii Digitale a Bucureștilor se află veritabile mărgăritare ale tipăriturilor. De exemplu, în colecția „București centrul spiritualității ortodoxe sud-est europene” se află 225 de volume digitalizate, ce pot fi citite pe <http://digitoool.bibmet.ro/>. Printre acestea se află „Academiile domnești din București și Iași”, autor Ariadna Camarino-Cioran, tipărită de Editura Academiei Republicii Socialiste România, în anul 1971. În prefața cărții, autoarea precizează că: „Învățământul

Academiilor domnești, care a dăinuit aproape un veac și jumătate și a fost de mare folos societății românești, nu este cunoscut în toată amploarea sa și de aceea nu este apreciat la justa sa valoare. În această lucrare se studiază, pentru prima dată, toate aspectele acestui învățământ: organizarea, personalul didactic, metodele educativ-pedagogice, apartenența socială a elevilor și rolul Academiilor domnești în Țările Românești și în Sud-Estul european”. Denumită anterior Dacoromanica, Biblioteca Digitală a Bucureștilor folosește standarde tehnice și de interoperabilitate implicate unei biblioteci digitale moderne.

Academiile domnești din București și Iași, prima înființată în 1689 iar a doua la 1707 au fost focare de cultură de mare însemnătate pentru țările române și sud-estul european.

Lucrarea înfățișează, pe baza unei informații ample și în mare parte inedită, evoluția, modul de organizare și progresele pe care le-au făcut timp de mai bine de un secol aceste așezăminte de cultură.

Ele au mijlocit pătrunderea iluminismului occidental în țările române și au pregătit renașterea culturală de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui următor. Prin ele s-a dezvoltat limba română și literatura, s-au ridicat figuri reprezentative de cărturari care au adus un mare prestigiu țărilor române în sud-estul european.

Un aspect interesant pentru secolele XVII-XVIII îl reprezintă studierea apartenenței sociale și etnice a elevilor, personalul didactic cu o pregătire superioară și conținutul învățământului revelator pentru epoca respectivă.

Demn de relevat este și faptul că începând de pe la 1760 la aceste Academii, profesorii au început să utilizeze în traduceri sau prelucrări manualele cele mai moderne: engleze, franceze, germane și italiene, care reflectau gîndirea iluministă a secolului al XVIII-lea.

